29 ՄԱՐՏ 1995 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ # 57 (811)

Ազգ
Azg armenian daily

Արդէն հայտնի են Արարատյան թեմի բոլոր 104 պատգամավորների անունները

Մարտի 28-ին Հայ առաքելական եկեղեցու առաջնորդարանում տեղի ունեցավ դռնփակ ժողով՝ Ազգային-եկեղեցական ժողովի Արարատյան Հայրապետական թեմի պատգամավորների մասնակցությամբ: Ինչպես տեղեկացրին «Նոյյան տապան» գործակալությանը, ժողովը քննարկել է կաթողիկոսական ընտրությունների առնչվող կազմակերպչական հարցեր: Հայտնի են թեմի բոլոր 104 պատգամավորների անունները: Արդէն, պաշտոնական տվյալներով, աշխարհիկ պատգամավորների շարքում են «Համազգային» թատրոնի գեղարվեստական ղեկավար Սոս Սարգսյանը, Մատենադարանի տնօրեն Սեն Արեւշատյանը, Հայկական մշակույթի հիմնադրամի նախագահ Արեւշատ Ավագյանը, ճարտարապետ Վարուժան Վարդանյանը, դաշնակահարուհի Սվետլանա Նավասարդյանը, ՀԲԸՄ Երեւանյան գրասենյակի տնօրեն Աշոտ Ղազարյանը, ՀՌԱԿ ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը, ՀՀ ԳԽ պատգամավորներ Ազատ Արշակյանը, Աշոտ Ոսկանյանը, Մերուժան Տեր-Գուլանյանը, այլ գործիչներ, իրավաբաններ, բժիշկներ եւ այլք: ՆՏ

Ամրապնդել ղարաբաղյան խաղաղության գործընթացը

ԲՈՆՆ, 28 ՄԱՐՏ, ՄՆԱՐՔ: Ղարաբաղյան հակամարտության խաղաղ կարգավորման գործընթացի ամրապնդման գործում եւս մեկ քայլ կատարելու եւ ղարաբաղա-ադրբեջանական հակամարտության տարածաշրջանում վստահության մթնոլորտ հաստատելու կոչով ԵԱՀԿ Մինսկի խորհրդաժողովի համանախագահներին են դիմել օրերս Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության հարցով Բոննում ավարտված համաժողովի մասնակիցները: Համաժողովը, որի աշխատանքներին մասնակցում էին մի շարք եւրոպական երկրների, ինչպես նաեւ ԱՄՆ-ի, Թուրքիայի եւ Իրանի արտաքին քաղաքական գերատեսչությունների ներկայացուցիչները, կազմակերպել էին Բունդեսթագի պատգամավոր դոկտ. Շտեռլինգը, Գերմանիայի Հելսինկյան քաղաքացիական ասամբլեան եւ Ֆրիդրիխ Էբերտի հիմնադրամը: Համաժողովը ԵԱՀԿ Մինսկի խորհրդաժողովի համանախագահներին կոչ է արել դիմել հակամարտության մեջ ներքաշված երկրների ղեկավարներին՝ խնդրելով անհապաղ սեփական պատասխանատվության ներքո ազատ արձակել կալանքի տակ գտնվող գերիներին եւ պատանդներին, ներառյալ մահապատժի դատապարտվածները: Փաստաթղթում հույս է հայտնվում, որ մարդասիրական այդ քայլը կարող է ավարտվել մինչեւ հակամարտության գոտում հրադադարի հաստատման տարելիցի օրը: ■

Տեսակետների սուր բախում խորհրդարանի որոշումների շուրջ

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Մարտի 27-ին խորհրդարանն ամբողջական ընթացքի եւ բազմաթիվ ճնշումների միջոցով ընդունեց որոշումներ, որոնց համաձայն սահմանադրությունը կընդունվի հանրաքվեի միջոցով, խորհրդարանի հավանությամբ, իսկ առաջիկա խորհրդարանը կունենա 190 պատգամավոր, որոնցից 150-ը կընտրվեն մեծամասնական, 40-ը՝ համամասնական ընտրակարգով: Այս որոշմանը նախորդել էին երկարատեւ եւ բուռն քննարկումներ, եւ հաջորդելու են նույնքան բուռն քննադատություններ: Ինչպե՞ս են գնահատում ընդունված որոշումները տարբեր քաղաքական կուսակցությունների ներկայացուցիչները:

Էդուարդ Եգորյան, ԳԽ պատգամավոր, ՀՀՇ: «Ո՞րն էր մեր հանձնաժողովի կողմից ներկայացված սահմանադրական օրենքի էությունը: Այն սահմանադրության ընդունման հարցը կապում էր ընտրությունների մասին օրենքի հետ: Ընդդիմությունը փորձում էր դա շահարկել՝ սահմանադրական օրենքն ամբողջական չընդունելու համար: Հանձնաժողովի մոտեցումը հետեւյալն էր. միայն ընտրությունների մասին օրենքով հնարավոր չէ զարգացնել պառլամենտարիզմը: Այդ ինստիտուտի էֆեկտիվ աշխատանքի համար չափազանց կարեւոր է սահմանադրությունը: Ինչո՞ւ: Այն պարունակում է այսպես կոչված «փոքր սահմանադրություն», որն իրականացնում է իշխանությունների լիազորությունների վերաբաշխումը: Դա տեղի է ունենում օրենսդիր, գործադիր եւ դատական իշխանությունների միջեւ: Երբ դուք այդ վերաբաշխումը հանձնում եք Գերագույն խորհրդին, առաջ բնական է, որ այն կարող է իրեն ավելի շատ լիազորություններ վերագրել, քան անհրաժեշտ է: Այդ իսկ պատճառով ավելի ճիշտ է, որ այդ վերաբաշխումը կատարի ժողովուրդը, որն ամբողջ իշխանության կրողն է: Երբ չլինի այդ վերաբաշխումը, շատ հնարավոր է, որ առաջիկա պառլամենտը իր աշխատանքները սկսի ոչ թե օրենքներ ստեղծելով, որոնց նշանակությունը հաջորդ 4 տարվա համար շատ մեծ է, այլ օրենքների վերաբաշխմամբ: Բացի այդ, դա կարող է իշխանությունների տարբեր օղակների միջեւ մեծ կոնֆլիկտների պատճառ դառնալ, եւ այն կայունությունը, որը մեր պետականության կարեւորագույն նվաճումներից մեկն է, կարող է մեկ վայրկյանում հօդս ցնդել:

Ինչ վերաբերում է ընդդիմության այն պնդումներին, թե այս օրենքի ընդունումից հետո լիրք թե հնարավորություն է ստեղծվում սահմանադրության ընդունման խնդրում շրջանցել խորհրդարանը, ապա դա առնվազն ծիծաղելի է: Դա պարզապես շահարկվում է. սահմանադրության նախագիծը պետք է հավանության արժանանա խորհրդարանի կողմից:

Տես # էջ 2

Ազգային համաձայնության դաշինքի համաձայն՝ օրենքն ընդունված է կեղծարարություններով

Մարտի 28-ին Երեւանի Ազատության հրապարակում կայացավ Ազգային համաձայնության դաշինքի հերթական հանրահավաքը, որի կազմակերպիչները հայտարարեցին, որ ՀՀ խորհրդարանի կողմից նախորդ օրն ընդունված Սահմանադրության ընդունման կարգը հաստատող օրենքն ընդունվել է բազմաթիվ կեղծարարությունների գնով:

ԳԽ պատգամավոր, ԱԺՄ ներկայացուցիչ Դավիթ Վարդանյանն ընդգծեց, որ ՀՀ նախագահի անսահմանափակ իշխանությունն ամրագրող օրենքի ընդունման համար անհրաժեշտ ձայներ ապահովելու նպատակով պատգամավորների քվեարկության վրա սահմանված է եղել հատուկ հսկողություն: Նրա վկայությամբ, այդ պարտականությունը դրված է եղել կառավարության անդամների վրա: Ովքեր մարդկանց անգամ պաշտոններ կամ կաշառք է առաջարկվել:

Ըստ Դ. Վարդանյանի, Կոմունիստական կուսակցության պատգամավորական խմբակցությունը, բացի մի հոգուց, կողմ է քվեարկել օրենքի ընդունմանը: Նա կոչ արեց այլեւս հույսեր չկապել այդ կուսակցության հետ: Դ. Վարդանյանն ընդգծեց նաեւ, որ եթե ԱՀԴ-ն համարձակություն չունենա իր վրա վերցնելու ԳԽ աշխատանքների հեռուստատեսային հսկողությունը եւ ժողովրդին վճռական պայքարի տանելու պատասխանատվությունը, ապա ԱԺՄ-ն պատրաստ է այդ անել: ՆՏ

Գնդակոծության հետեւանքով զոհվել է Իջեւանի շրջանի մեկ բնակիչ

ՀՀ հյուսիս-արեւելյան սահմանում տիրող լարվածությունն առայժմ չի թուլանում: Մարտի 27-ին՝ ժամը 12:20-13:00-ը ադրբեջանական զինված կազմավորումները խոշոր տրամաչափի գնդացիրներից, ականանետներից, հրաձգային տարբեր զինատեսակներից գնդակոծության են ենթարկել ՀՀ Իջեւանի շրջանի Կիրանց գյուղի պաշտպանական դիրքերը: Գնդակոծումը կրկնվել է երեկոյան ժամը 17:40-21:00-ը: ՀՀ պաշտպանության նախարարության լրատվության եւ մամուլի վարչության գանգվածային լրատվության միջոցների հետ կապի բաժնից հայտնեցին, որ գնդակոծության հետեւանքով 1 խաղաղ բնակիչ զոհվել է, վիրավորվել են 1 զինծառայող եւ 1 բնակիչ:

Նույն օրը՝ ժամը 20:30-22:15-ը խախտվել է Նոյեմբերյանի շրջանի սահմանային անդորրը: Հակառակորդը հրետանուց, տանկերից, հետեւակի մարտական մեքենաներից եւ հրաձգային տարատեսակ զենքերից հրետակոծել եւ գնդակոծել է Ոսկեպար, Շավարշավան եւ Բաղանիս գյուղերի պաշտպանական դիրքերը: Տուժածներ եւ ավերածություններ չկան: ՀՀ զինված ուժերի ստորաբաժանումները պատասխանել են հակառակորդին դադարեցնել կրակը: ՆՏ

Մի խումբ կոնգրեսականներ Քլինթոնից պահանջում են ճանաչել Հայկական ցեղասպանությունը

Մարտի 24-ին իրենց գործընկերներին հղված նամակով Նյու Ջերսիից դեմոկրատ կոնգրեսական Ֆրանկ Պալոնեն եւ Ռոդ Այլենդից հանրապետական կոնգրեսական Ջոն Պորտերը փաստորեն գլխավորում են Հայկական ցեղասպանությունը ճանաչելու պահանջում մի խումբ կոնգրեսականների ջանքերը՝ ուղղված նախագահ Բիլ Քլինթոնին: Այդ երկու կոնգրեսականները համանախագահներն են կոնգրեսական նախընտրական այն խմբի, որի օրակարգում գլխավոր հարց է Հայկական ցեղասպանության 80-ամյակի նշումը:

Այդ խմբի նպատակն է կոնգրեսականների ստորագրությունները հավաքել եւ դիմել երկրի նախագահին՝ պահանջելով «հատուկ հայտարարությամբ հիշատակելու եւ ճանաչելու օսմանյան թուրքերի կողմից կատարված Հայկական ցեղասպանությունը որպես մարդկության դեմ գործված ոճիր»: Դիմումի տակ արդեն իրենց ստորագրությունն են դրել Ներկայացուցիչների պալատի անդամներ Աննա Իշու, Ջոզեֆ Քենեդին, Ջորջ Ռադանովիչը, Մարջ Ռուքեման եւ Լինն Ռուզին:

«1995 թ. ապրիլի 24-ը հանդիսանում է այդ ցեղասպանության 80-ամյակը», գրում են կոնգրեսականները եւ եզրակացնում. «Մենք համոզված ենք, որ մարդկության համար կենսական նշանակություն ունի մեր ժամանակների առաջին ցեղասպանությունը բնավ չմոռանալը, որի ընթացքում մոտավորապես 1,5 միլիոն մարդկային էակներ սպանվեցին»: Կոնգրեսական նախընտրական խմբի հետ սերտորեն աշխատում է Ամերիկայի հայկական համագումարը: ■

Իսպանական ռազմանավեր դեպի կանադական ջրեր

ՄԱԴՐԻԴ, 28 ՄԱՐՏ, BBC: Իսպանական ձկնորսանավերի շուրջ տագնապը խորանում է: Մադրիդն այսօր ռազմանավեր ուղարկեց հյուսիս-արեւմտյան Ատլանտյան, որտեղ անցյալ շաբաթ կանադական ռազմանավերն առգրավել էին իսպանական 2 ձկնորսանավ, որոնք Օտտավայի կարծիքով չթույլատրված որս էին անում իր ջրերում, այնինչ Մադրիդը ջրային այդ տարածքները համարում է միջազգային: Իսպանական ռազմանավերին հրահանգված է կրակ բացել կանադական կողմից որեւէ «ոտնձգության» դեպքում:

Միցուբիշին եւ Տոկիոյի բանկը «ամուսնացան»

ՏՈԿԻՈ, 28 ՄԱՐՏ, BBC: Ճապոնական հզոր եւ առողջ 2 բանկեր՝ Միցուբիշին եւ Տոկիո բանկը, որոշեցին միանալ եւ այդպիսով կազմել աշխարհի ամենախարուստ եւ հզորագույն բանկը: Միցուբիշին հայտնի է Ճապոնիայում իր ունեցած մասնաճյուղերի լայն ցանցով, մինչ Տոկիո բանկը՝ միջազգային շուկաների վրա ունեցած իր հեղինակությամբ: Մ. Նահանգներում այս նորությունն ընդունվեց մեծ մտավախությամբ:

Հարավկորեական «երկիր-օդ» հրթիռ

Մարտի 28-ին «երկիր-օդ» տիպի փոքր հեռահարության հրթիռի հաջող փորձարկումներ են կատարվել Հարավային Կորեայում: Դրանք ստեղծված են ցածր թռչող ինքնաթիռների խոցման համար: Հրթիռների արտադրությունը կկարգավորվի 1998 թվականին: ԱՐՄԵՆ ՊՐԵՍ

Ադրբեջանին չի բավարարում «ոչ պատերազմ, ոչ խաղաղություն» վիճակը

ԲԱՔՈՒ, 28 ՄԱՐՏ, ՄՆԱՐՔ: «Մենք պատրաստ ենք ցանկացած քայլի, որը կնպաստեր ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման շուրջ բանակցությունների գործընթացի շարունակմանը», մարտի 27-ին Բաքվում հայտարարել է Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը՝ ԵԱՀԿ Մինսկի խորհրդաժողովի համանախագահների ներկայացուցիչներ Վլադիմիր Կազիմիրովի եւ Անդերս Բյուրների հետ երկրորդ հանդիպման ժամանակ, երբ վերջիններս Երեւանից վերստին ժամանել էին Բաքու:

Ալիեւը նշել է, որ Ադրբեջանին չի բավարարում ներկայիս անորոշ «ոչ պատերազմ, ոչ խաղաղություն» վիճակը: «Ադրբեջանին անհրաժեշտ է կայուն խաղաղություն», ասել է Ալիեւը: Միաժամանակ Ադրբեջանի ղեկավարը նշել է, որ իր երկիրը հանդես է գալիս Բուդապեշտյան գագաթաժողովի ղարաբաղյան հարցի վերաբերյալ կայացրած որոշումների լրիվ իրագործման օգտին:

Անդերս Բյուրները իր հերթին նշել է, որ համանախագահների ներկայացուցիչները հիմք ունեն կարծելու, թե մոտ ապագայում կհաջողվի վերսկսել բանակցությունների գործընթացն այն հիմքի վրա, որի վրա պետք է տեղի ունենար ստոկհոլմյան հանդիպումը: Նա հույս է հայտնել, որ առաջագա բանակցությունների ընթացքում հնարավոր կլինի քննարկել հակամարտության կողմերին հետաքրքրող հանգուցային հարցեր: ■

Չեչնիա. Ռուսական զորքը գրավում է Շալին

ԳՐՈԶՆԻ, 28 ՄԱՐՏ, BBC, ՄՆԱՐՔ: Ուղղաթիռների եւ ծանր հրետանու կրակի օժանդակությամբ ռուսական զորքն այսօր գրոհեց Չեչնիայում դուդաեւականների գլխավոր 3-րդ հենակետ-քաղաքը՝ Շալին, որի բնակչությունը մեծամասամբ փախուստ էր տվել արդեն: Նախորդ օրը, ինչպես ԻՄԱ-ն էր հաղորդել, գրեթե բոլոր դուդաեւականները Չեչենոտրեխից, Շալիում տեղի էր ունեցել դուդաեւականների ժողով, որտեղ որոշվել էր գրավյալ տարածքում շարունակել պարտիզանական պատերազմը եւ էվակուացնել բնակավայրի կանանց ու երեխաներին: Ժողովում Ջոհար Դուդաեւը հայտարարել էր, թե խաղաղ ելքը հնարավոր է միայն ռազմական գործողությունների անհապաղ դադարեցմամբ, դաշնակցային զորքի դուրս բերմամբ եւ Չեչնիայի անկախության ճանաչմամբ սկսած բանակցությունների դեպքում: ■

■ *Ռուս-հայկական համատեղ զորավարժություններ: Վրաստանից եւ Ադրբեջանից զինվորական դիտորդներ են հրավիրված Հայաստանի զինված ուժերի եւ Անդրկովկասի ռուսական զորախմբի մարտավարական համատեղ զորավարժություններին մասնակցելու համար, որոնք մարտի 28-30-ը անցկացվում են Երեւանի մոտակայքում, հաղորդում է ռուսական զորախմբի մամուլ կենտրոնը: Հրավեր է ստացել նաեւ Վրաստանի պաշտպանության նախարար Վարդիկո Նադիբաիձեն:* ՍՆԱՐՔ-ԻՆՏԵՐՖԱՔՍ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեղական

Սկիզբը էջ 1

Իսկ այն, ինչ առաջարկվում է ընդդիմությունը (սահմանադրությանն ընդդիմացողի ձայների երկու երրորդով), իմ կարծիքով, պարզապես սարքած է: Անկախ նրանից, առաջիկա խորհրդարանում կունենա ձայների մեծամասնություն, թե ոչ, ընդդիմությունը փորձում է տապալել սահմանադրության ընդունումը, որպեսզի հաջորդ 4 տարիներն անցկացնի ճիշտ այնպես, ինչպես նախորդ 5 տարիները: Որ դա սարքած է, ապացուցում է նաեւ այն հան-ճանարությունը, եւ ընտրությունների մասին նոր օրենք: Բայց ինչպիսի՞ սահմանադրություն: Ես, օրինակ, որպես պատգամավոր, ցավոք, չգիտեմ, թե ինչպիսի սահմանադրություն է ներկայացնելու հանձնաժողովը: Փաստորեն, խորհրդարանն ընդունեց սահմանադրության ընդունման ձեւը առանց ծանոթ լինելու բովանդակությանը: Չի կարելի առանց կարդալու դատապարտել Սոլժենիցինին, բայց գովաբանել նույնպես չի կարելի: Իհարկե, խորհրդարանի ընդունած որոշումը պահելու համար հանրաքվեության նախագահը պետք է որ անդրադառնա այդ խնդրին:

Ի՞նչ է սպասվելու այսուհետ: Նոր որոշմամբ խորհրդարանը լինելու է 190 հոգանոց եւ ոչ պրոֆեսիոնալ: Այսինքն որեւէ բարեփոխում, բուն էության, չկայացավ: Երբ թվի փոփոխությունը 240-ից 190 համարենք առաջընթաց, ապա մենք կրկին նույներով ենք առաջնորդվում: Ինչ վերաբերում է սահմանադրության ընդունման ձեւին, ապա խախտելով Գխ որոշումը (այն

ՕՐՎԱ ԹԵՄԱ

Տեսակետների սուր բախում խորհրդարանի որոշումների շուրջ

զամանքը, որ նույն ԱԺՄ-ն կարծեմ ոչ վեցյակի, ոչ սահմանադրական հանձնաժողովի աշխատանքներին չէր մասնակցում: Նրանք ժխտում են սահմանադրությունը բոլորովին կարդացած չլինելով այն: Դա հիշեցնում է նախկին խորհրդային ժամանակները, երբ կարելի էր դատապարտել Սոլժենիցինին առանց նրա գործերին ծանոթ լինելու:

Ինչ վերաբերում է ընտրությունների մասին օրենքին, ապա փաստորեն հաստատվեց կիսապրոֆեսիոնալիզմը: Կարող եմ ասել, որ դա, համենայն դեպս, մեկ քայլ է դեպի առաջ: Ինչ վերաբերում է թվին 150+40, ապա դա կարող եմ համարել որոշակի զիջում կուսակցություններին: Թիվը գուցե մեծ է, բայց մենք համոզված ենք, որ սահմանադրության ընդունումից հետո արդեն հաջորդ երրորդ գումարման Ազգային ժողովը ամբողջովին կանցնի սահմանադրական ռեժիմի: Դա նշանակում է, որ մենք 4 տարի հետո կունենանք պրոֆեսիոնալ եւ փոքրաթիվ պառլամենտ: Կարող եմ ասել, որ ընտրությունների մասին օրենքը հաջորդ անցումային օրենքն էր, որը կապահովի ոչ ցավալի անցում պրոֆեսիոնալ պառլամենտի: Դա վատ քայլ չէր:

Հարություն Կարապետյան, Գխ պատգամավոր, ՀՌԱԿ: Իհարկե, հանրաքվեությունը պետք է եւ սահմանադրության ընդունման անհնարին ճանապարհն է:

Ես որոշ առարկություններ ունեմ չորրորդ հոդվածի վերաբերյալ: Փաստորեն խոսքը գնում է կիսապրոֆեսիոնալ խորհրդարանի մասին, բայց մենք այդպիսի խորհրդարան արդեն ունենք: Իմ կարծիքով, հենց ներկա խորհրդարանի կիսապրոֆեսիոնալիզմն էլ հանգեցրեց այս որոշման ընդունմանը: Սահմանադրության վրա աշխատանքները դեռեւս ավարտված չեն, իսկ օրենքն ընդունված է: Սպասենք սահմանադրությանը:

Ալբերտ Բաղդասարյան, Գխ պատգամավոր, «Ազգային առաջադիմություն»: Հանրապետության նախագահը, օգտագործելով գործադիր իշխանության բոլոր լծակները, սահմանադրական փոփոխություններն ընդունել տալու համար հավաքեց համապատասխան թվով պատգամավորներ: Դա նրան հաջողվեց: Հաջողվեց աննախադեպ ճնշումների, սպառնալիքների, շանտաժի, կաշառքի եւ որ ամենակարեւորն է կեղծիքի միջոցով: Պաշտոնապես հայտարարում եմ, որ քվեարկության ժամանակ կամ քվեարկել են բացակա պատգամավորներ: Հետեւաբար, այսպես թե այնպես սահմանադրական այդ փոփոխությունը հակաիրավական է եւ ի սկզբանե չի կարող գործել: Այնպես որ, քաղաքական իմիջը է՝ սահմանադրական փոփոխությունները պետք է ներկայացնի միայն սահմանադրական հանձնաժողովը), այն ներկայացրեց Անկախ պետական հանձնաժողովի նախագահը: Դա մի նպատակ էր հետապնդում. սահմանադրության նախագահական տարբերակն առանց խորհրդարանի հավանության դնել հանրաքվեի: Այդ սահմանադրությամբ հանրապետության նախագահն ունի անսահմանափակ իշխանություն, եւ Գերագույն խորհուրդն այլեւս որեւէ դեր չի կարող խաղալ հանրապետության հասարակական-քաղաքական կյանքում: Հանրապետության ապագայի համար վտանգավո՞ր է դա, թե ոչ: Դատելով վերջին 4 տարիներին իշխանությունների վարած քաղաքականության արդյունքներից, դա ավելի կխորացնի հանրապետությունում տիրող անպատասխանատվությունը եւ բռնատիրության մթնոլորտը: Սա էր պատճառը, որ մենք անհաշտ ընդդիմության կեցվածք ընդունեցինք:

Արդյոք սա կարելի՞ է գնահատել որպես իշխանությունների հաղթանակ եւ ընդդիմության պարտություն: Իմ կարծիքով դա այսօրվա հաղթանակ էր, բայց ապագայում մենք ժողովրդին կապացուցենք, թե ինչ է կատարվել, եւ այդ հաղթանակը պետք է շուռ գա հենց հաղթողների դեմ:

ԵՐԵՎԱՆ

Թալանվել են ՀՅԴ գրասենյակի գրադարանը եւ «Մարզաշխարհ» թերթի խմբագրությունը

Օրերս խմբագրություն եկավ ՀՅԴ ԿԿ գաղափարախոսական բաժնի աշխատակից Անահիտ Պետրոսյանը եւ հայտարարեց, որ դատական գործ են փորձում հարուցել ԱԱՊՎ, ՆԳՆ եւ ՀՀ դատախազության դեմ՝ ՀՅԴ Հայաստանի կառույցի գրասենյակները պարբերաբար թալանելու համար: Չնայած հավաստիացվում է, որ գրասենյակները փակված են եւ հսկվում են իրավապահ մարմինների կողմից, այնուամենայնիվ, փաստերը այլ բան են ցույց տալիս: Երկարատեւ ձգձգումից հետո Անահիտ Պետրոսյանին թույլ տվեց դուրս բերել գրադարանը, որը նրանց համար ոչ մի արժեք այլեւս չէր ներկայացնում: Պաշտոնական 2 զննումների (առաջինը դեկտեմբերի 28-ին) ժամանակ կազմված արձանագրություններում նշված էր, որ գրքեր դուրս չեն բերվել, սակայն երբ թույլտվությունը ստացվեց, գրադարանից միայն տխուր հիշողություն էր մնացել: Չկային բոլոր արժեքավոր գրքերը, որոնք հրատարակվել էին սփյուռքում, այդ թվում «Դրոշակի» հավաքածուն՝ սկսած 1890 թվականից, «Հայրենիք» ամսագրի 1928–30 թթ. բոլոր համարները, 45 հատ «Հուշամատյան» ալբոմ-ատլաս, Ռոստոմի, Զավարյանի, Ահարոնյանի, Հրաչ Տասնապետյանի հատորները եւ շատ հրատարակությամբ բազմաթիվ այլ գրքեր: Գրադարանում հաշվվում էր շուրջ 2000 կտոր գրականություն, սակայն [illegible] կատարված գույքագրման ժամանակ նշվել էր մինչեւ 400 գիրք ու բրոշյուր: Բայց այդ փոքր թվի մեջ անգամ նշված էր. «Դրոշակ» 5 գիրք, «Հայրենիք» 17 հատ: Գրասենյակում էր գտնվում նաեւ ազգային գրադարանից պայմանագրով տրամադրված 2 գիրք, [illegible] հրատարակված «Հուշամատյան» ժողովածուն եւ 1923-ին հրատարակված Միքայել Վարանդյանի «Դաշնակցությունը եւ նրա հակառակորդները» գիրքը, որոնք պետք է վերադարձվեին: Տարել են նաեւ սենյակում պահվող անձնական իրեր, մթերք, գումարներ:

Եզրակացությունն այն է, որ գրասենյակները ժամանակ առ ժամանակ բացվում են ԱԱՊՎ, ՆԳՆ, դատախազության քննիչների եւ հսկող միլիցիոներների համագործակցությամբ, քանի որ կնիքները գտնվում են նշված հաստատությունների քննիչների ձեռքում:

Միեւնույն ժամանակ, ինչպես հաղորդում է «Նոյյան տապանը», մարտի լույս 28-ի գիշերը անհայտ անձինք ներխուժել են «Մարզաշխարհ» թերթի խմբագրություն եւ այնտեղից առեւանգել էջադրող համակարգիչը, լազերային տպագրող սարքը, ֆաքսը, ավտոմատ պատասխանող հեռախոսը, սառնարանը եւ այլ մանր սարքավորումներ:

Հարուցված է քրեական գործ, որի նախաքննությունը վարում է Երեւանի Արաբկիրի շրջանի ոստիկանության քրեական բաժինը:

«Մարզաշխարհի» խմբագիր Ռոլանդ Շառոյանը հաղորդեց, որ խմբագրությունն ընդհանուր հաշվով 5000 դոլարի վնաս է կրել: Ըստ նրա, գողերը եկել են մեկ ընդհանուր դռան կողքին արված խոռոչ փորվածքից, եւ քանդելով երրորդ հարկի մուտքը փակող երկաթյա ճաղերը, ներխուժել են խմբագրություն:

«Տարօրինակ կերպով անհայտ գողերի կողմից կրկին թիրախ են դառնում մամուլի միջոցները», նշեց Ռ. Շառոյանը:

ՀԱՄԱՌՈՏ

«Հաղթանակած» պատգամավորները երեկ հանգստացան

Նախօրեին ընդունած «պատմական» որոշումներից հետո, երեկ ՀՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորները որոշեցին հանգստանալ: 1,5 ժամ ուշացումով սկսելով նիստը, նրանք լսեցին իրավական հարցերի մշտական հանձնաժողովի նախագահ Կիմ Բալայանի ՀՀ քրեական օրենսգրքում եւ վարչական խախտումների վերաբերյալ ՀՀ օրենսգրքում փոփոխություններ եւ լրացումներ կատարելու մասին զեկուցումը: Հանձնաժողովի նախագահը կիսադատարկ դահլիճում պատասխանեց պատգամավորների հարցերին, իսկ վերջին նիստը տեղի չունեցավ, քանի որ քվորում չկար: Նախօրեի 210 պատգամավորի փոխարեն գրանցվեց ընդամենը 110 պատգամավոր:

«Ազգային առաջադիմությունը» Բլեյանի դեմ

«Երբ երկու տարի առաջ բլեյանական այսպես կոչված խաղաղության ծրագիրը դիտվում էր զուտ անհաջող քաղաքական գործունեություն, ապա այսօր բացահայտվում է, որ այդ քայլը թելադրվում է հենց վարչախմբի եւ նրա հնուց խմբավար Լ. Տեր-Պետրոսյանի կողմից»: Այսպիսի հայտարարությամբ երեկ հանդես եկավ «Ազգային առաջադիմություն» կազմակերպությունը, մարտի 30-ին, ժամը 16-ին Երեւանի պետական համալսարանի ֆիզիկայի ֆակուլտետի 76 լսարան հրավիրելով բոլոր նրանց, ովքեր մտահոգ են մեր երեխաների հայեցի դաստիարակությամբ: «Ազգային առաջադիմությունը» նշում է, թե կա ռավարման ցանկացած օղակ, առավել եւս կրթության եւ լուսավորության բնագավառը չպետք է հանձնվի անհաշի կամ որեւէ վարչախմբի քմահաճույքին:

Մեղադրվում են միլիցիայի աշխատակիցները

Ինչպես տեղեկացանք Հայաստանի Գիտաարդյունաբերական եւ քաղաքացիական միության (ԳիԱրՔՄի) լրատվական կենտրոնից՝ ՀՀ ՆԳՆ 6-րդ գլխավոր վարչության 2-րդ վարչության «միլիցիոներների կողմից «ՍԵԼԵՆԱ» սարքաշինական պետական ձեռնարկության մի խումբ բանվոր-ծառայողների նկատմամբ թույլ տրված անօրինականությունների փաստերի առթիվ նախապատրաստված նյութերով ՀՀ դատախազությունում հարուցվել է քր. գործ ՀՀ քր. օր-ի 183 հոդվածի հատկանիշներով եւ նախաքննություն է կատարվում»:

Ընթերցողներին հիշեցնենք, որ ս. թ. փետրվարի կեսերին այս ձեռնարկության երկու տանջակ աշխատակիցներ ՆԳՆ բաժին բերման էին տարվել եւ տնօրենի՝ ԳիԱրՔՄի հասարակական քաղաքական կազմակերպության վարչության նախագահ Գագիկ Գրիգորյանի դեմ ցուցմունք չտալու համար միլիցիայի աշխատակիցների կողմից են բարկվել ծեծության խորը մեթոդների:

ԳիԱրՔՄի խորհրդարանական պատգամավորական խումբը երեկ հանդես է եկել նաեւ մի հայտարարությամբ, որտեղ ասվում է, թե ՀՀ Գլխավոր դատախազի ս. թ. մարտի 13-ի շրջաբերականով լուրջ փորձ կատարվեց վերացնելու հետեւյալ դրույթը. «մեղադրյալին եւ կասկածյալին պաշտպան ունենալու իրավունքով օժտել այն պահից սկսած, երբ նրանք ձերբակալվում կամ կալանավում են»: Դիմումում նշվում է, թե այս փորձի պատճառով Հայաստանի քաղաքացիները կրկին կարող են հայտնվել նախկին կիսաիրավազուրկ վիճակում: Այդ իսկ պատճառով պատգամավորական խումբն իր մտահոգությունն է հայտնում ժողովրդավարության դեմ ուղղված այդ հերթական դը սեւորման առթիվ եւ դիմում է ՀՀ Գխ-ին՝ միջամտելու եւ անհապաղ վերացնելու օրինախախտումը:

ԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Գործարարության համաժողովը աջակցում է բիզնեսի զարգացմանը

Մասսայականացնել գործարարության զարգացման ծրագրերը, պատկերացում կազմել դոնոր կազմակերպությունների եւ Հայաստանի կառավարության կողմից հայ ձեռներեց եւ գործարար մարդկանց աջակցություն առաջարկվող ծրագրերի մասին, ծանոթացնել այն պայմաններին, որոնք պետք է բավարարվեն աջակցություն փնտրելիս, ընդլայնել տեղեկության փոխանակման հնարավորությունները ՀԶԳՄ եւ դոնոր կազմակերպությունների համար- սրանք են այն հիմնական նպատակները, որոնց քննարկմանն էլ նվիրվեց երեկ, Երեւանում բացված գործարարության համաժողովը: Ինչպես նշեց համաժողովի կազմակերպիչ, Հայաստանի մասնավոր ձեռնարկությունների զարգացման ինստիտուտի (PEDIA) տնօրեն Վահան Վարդանյանը, իրենց նպատակն է համախմբել բիզնեսի զարգացմանը նպաստող բոլոր շահագրգռված կազմակերպություններին՝ քննարկելու ՀԶԳՄ տրվող փորձագիտական օգնության ծրագրերը: Բացի այդ, համաժողովը հնարավորություն կտա տեղեկանալու բիզնեսի եւ մասնագիտական զարգացմանը նպաստող գոյություն ունեցող պայմանների մասին: Նշենք, որ համաժողովին մասնակցեցին 13 կազմակերպություններ եւ 108 պասվիրակներ, որոնք աշխատեցին չորս հիմնական խմբերում. գյուղատնտեսական գործարարություն, գործարարության զարգացում եւ գործարար խորհրդատվական ծառայություններ, ֆինանսական օգնություն եւ ուսուցում:

Ի դեպ, ԱՄՆ Միջազգային զարգացման գործակալությունը (USAID), զարգացման ծրագրերի ղեկավար Ռեյ Մորտոնն իր ելույթում նշեց, թե Հայաստանում բիզնեսին աջակցելու ռազմավարություն դեռեւս չկա: Հետաքրքիրն այն է, որ այս գնահատականին տարբեր կերպ էին մոտենում համաժողովին ներկա երիտասարդ գործարարները: Նրանց կարծիքով, որքան էլ տրվեն նման մեկնաբանություններ, այնուամենայնիվ, տեսական ուսումնառության առումով նման ծրագրերը շատ արդյունավետ են սկսնակ բիզնեսմենների համար, որոնք փորձում են սովորել նեղ ռեալ տերիների (?) շրջանակներից դուրս գալու միջազգային կանոնները: Մեկ ուրիշի կարծիքով, այս ծրագրերի բուն նպատակը քաղաքական է. այսինքն՝ ԱՄՆ-ը փորձում է իր քաղաքականությունը Հայաստանում ամրապնդել բիզնեսի միջոցով:

Չնայած սրան, կա նաեւ մի այլ ընդհանուր կարծիք, որ Հայաստանում բիզնեսի զարգացումը մեծապես կախված է արտաքին քաղաքականությունից եւ հատկապես շրջափակումից: Ամեն դեպքում, USAID-ի զարգացման ծրագրի ղեկավարի կարծիքը հաստատվում է նաեւ այն փաստով, որ մի քանի օրից PEDIA-ի Հայաստանի գրասենյակը կփոխվի: Այդ ինստիտուտը, որը հիմնվել էր դեռ 1993-ի դեկտեմբերին USAID-ի հովանավորությամբ, այդ ընթացքում կազմակերպել է բիզնեսի հիմնական տարրերը ընդգրկող մի շարք ուսումնական ծրագրեր Երեւանում, Վանաձորում, Հրազդանում եւ Արտաշատում: PEDIA-ն հրատարակել է նաեւ «Տեղեկատու հայ գործարարների համար», պատրաստել է «Ձեռներեցության աշխարհ» հեռուստաշարը, հիմնադրել է մի շարք առողջարաններ (?), այդ թվում՝ դրամատներ եւ հաշվապահներ:

Ա.Հ.

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակվում է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (7 8852) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Ոճը եւ տառատեսակները ՊԱՎԵԼ ՂԱԼԱՔԵԱՆԻ
Apple Macintosh
համակարգչային սարքավորումը
«Ազգ» թերթի
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ՇՐՋԱՊԱՏ

ՋԱՎԱԽՔ

Համընդհանուր զորակոչը վտանգավոր է

Վերջին տարիների Անդրկովկասի քաղաքական անցուդարձը այսպես թե այնպես իր ազդեցությունն ունեցավ Ջավախքի քաղաքական կյանքի վրա: Դեռեւս Գամսախուրդիայի իշխանության ժամանակ ջավախահայությունը, չեզոք դիրք բռնելով Վրաստանում ծագած ազգամիջյան կռիվներում, հրաժարվեց ծառայել Վրաստանի ազգային բանակում: Վերջին մասսայական զորակոչը Ախալքալաքում եղավ 1991 թվականին: Դրանից հետո Ախալքալաքի զինկոմիսարիատը մտավ Վրաստանի զինուժի մեջ: Այդ ընթացքում հնարավորություն կար ծառայելու միայն վրացական բանակում: Իսկ 1993 թվականից, երբ պայմանագիր ստորագրվեց Ռուսաստանի եւ Վրաստանի միջեւ, ըստ որի սահմանները պետք է ընդհանուր լինեն, ախալքալաքցիները հնարավորություն ստացան ծառայելու նաեւ ռուսական սահմանապահ զորքերում: 1991 թվականից ի վեր Ախալքալաքից զորակոչվել է մոտ 200 մարդ: Մասսայական զորահավաքների ժամանակ զորակոչվում էին տարեկան 400-500 մարդ: «Զորակոչի աշխատանքները այսօր մեր շրջանում շատ ցածր մակարդակի վրա են, քանի որ բացի զինկոմիսարիատից ոչ մի կազմակերպություն կամ օրգան չի հետաքրքրված այդ գործով», ասաց Ախալքալաքի շրջանի զինկոմիսար կապիտան Ավթանդիլ Մազմանաշվիլին: Այսօր ախալքալաքցիները ծառայում են միայն ռուսական սահմանապահ զորքերում, որը գտնվում է Ախալցխայում: Փաստորեն այստեղ զորակոչիկները զինվորական երդում ընդունում են Վրաստանի սահմանների պաշտպանության համար, սակայն կատարում են ռուսական բանակի ղեկավարության հրամանները:

«Ես խորհուրդ կտամ, որ մեր տղաները առանց վարանելու ծառայեն ռուսական սահմանապահ զորքերում, քանի որ ախալքալաքցիների մեջ մտավախություն կա վրացական ազգային բանակում ծառայելուց», ասաց զինկոմիսարը, սակայն, դա համարելով ժամանակավոր երեւույթ, նշեց, որ բացի Ախալքալաքի, Բոգդանովկայի եւ Ծալկայի շրջանների զորակոչիկներից, մնացած շրջանների բնակիչները ծառայում են վրացական բանակում:

Ռուսական սահմանապահ զորքերում ծառայելու պայմանները այնքան էլ վատը չեն: Զորակոչիկներն այնտեղ պետք է ծառայեն մեկուկես տարի: Իսկ կես տարի ծառայելուց հետո նրանք իրավունք ունեն մնալու որպես պայմանագրով ծառայողներ, որոնք վատ չեն վարձատրվում: Սահմանապահ զորքերում ծառայելը կամավոր է: Սակայն այնտեղ կարող են ծառայել տարեկան միայն 100 զորակոչիկ: Վերջերս ախալքալաքցիները դիմեցին Վրաստանի կառավարությանը, որ ջավախքցիներին թույլատրվի ծառայել Ախալքալաքի ռուսական դիվիզիայում: Վրաստանի իշխանությունները կտրուկ մերժեցին:

Ինչ խոսք, ռուսական սահմանապահ զորքերում ծառայելը այսօր պետք է լինի ջավախքցիների պարտքը, քանզի ծառայելուց հետո նրանք պաշտպանելու են Ջավախքի թուրքական սահմանը: «Ես որպես զինվորական մարդ կոչ եմ անում եւ խորհուրդ տալիս ջավախքցիներին, որ նրանք ծառայեն բանակում, տիրապետեն զենքին ու զինտեխնիկային», ասաց զինկոմիսարը: Իհարկե, առարկություն չկա: Սակայն հիմնական խնդիրն այն է, թե որտեղ ծառայեն: Մի կողմից ջավախքցին ուզում է ծառայել տեղի ռուսական դիվիզիայում, իսկ Վրաստանը դեմ է դրան: Մյուս կողմից, Վրաստանը ձգտում է, որ ջավախքցին ծառայի վրացական ազգային բանակում, իսկ նա խուսափում է դրանից:

Մի բան պարզ է, որ թեեւ այսօր Վրաստանում զինծառայությունը պարտադիր է, սակայն, ինչպես նշեց Ա. Մազմանաշվիլին, «Վրաստանի իշխանությունները զգում են, որ Ջավախքում համընդհանուր զորակոչ անցկացնելն այսօր կարող է ապակայունացնել իրավիճակը»:

[illegible],
Ջավախք

ՄԵԿՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

«Ղազախստանում դա երբեք չի եղել»

Երբեմնի կայուն Ղազախստանում այս տարվա մարտին իրավիճակը խիստ սրվեց: Ինչպես ժամանակին ինքնալուծարված Ղազախստանի նախկին խորհրդարանը, այնպես էլ նոր խորհրդարանը չգոյատեւեցին մինչեւ իրենց լիազորությունների ժամկետի ավարտը: Ինչպես նշում են դիտորդները, դեռ խորհրդային ժամանակաշրջանում ընտրված նախկին Գերագույն խորհուրդը օրինապահ է եղել նախագահ Նուրսուլթան Նազարբաեւի հանդեպ եւ ավելի աշխատունակ, քան վերջին խորհրդարանը:

Ղազախստանում ստեղծված խիստ անսովոր քաղաքական իրավիճակը բացատրվում է նախ եւ առաջ ոչ այն բանով, որ երկրի նախագահը «հեռանում է սահմանադրությունից», այլ նրանով, որ լուծարված վերջին խորհրդարանի պատգամավորների մեծ մասը «ձեռնտու չէին» նախագահին, քանզի իր 19 հրամանագրերից հաստատվել է միայն երեքը: Ի դեպ, հենց նույն պատճառով էր ցրվել Ղազախստանի նախորդ խորհրդարանը («Ազգ», 9 օգոստ. 1994 թ.):

Ինչպես տեղացի, այնպես էլ արտասահմանցի դիտորդները նշում են, որ նախագահ Նուրսուլթան Նազարբաեւի ներքին քաղաքականությունն ըստ էության սպառել է իրեն: Պատահական չէ, որ նա վերջերս դիմում է հիմնականում արտաքին ձեռնարկումների (Եվրասիա, համագործակցություն ԱՊՀ-ի, Ռուսաստանի, Ուզբեկստանի, Կիրգիզիայի հետ):

Շատ կարեւոր է վերհիշել, որ Ղազախստանի նախագահ Նուրսուլթան Նազարբաեւին ժողովուրդը չի ընտրել, եւ որ նրա նշանակած կառավարությունը, կադրային փոփոխությունների հակառակ, սպառել է իրեն:

Արեւմտյան փորձագետները գտնում են, որ Ղազախստանում բացակայում է բռնապետության հաստատման հնարավորությունը: Այստեղ կարեւոր է հիշեցնել, որ հարեւան միջինասիական երկրները, իսկ առաջին հերթին Ռուսաստանի Դաշնությունը, ինչ-որ շատ կոնկրետ քաղաքական գնահատական չտվեցին Ղազախստանի խորհրդարանի ցրման փաստին, այն անվանելով «հանրապետության ներքին գործ»:

Այսօր իրավիճակը բարդանում է նաեւ այն պատճառով, որ [illegible] հարաբերությունների ճանապարհին, ըստ էության, անտեսվում է մի կարեւոր տարր: Խոսքը ընդհանուր համաժողովրդական ընտրությունների մասին է: Փորձ է արվում վերականգնել հասարակության եւ տնտեսության կառավարման կամայական մեթոդները, ավելի ճիշտ՝ ամբողջատիրական համակարգի սկզբունքները:

Խորհրդարանի ցրման կապակցությամբ տեղի ունեցած բոլոր իրադարձությունները ինքը՝ Ղազախստանի նախագահը, բացատրում է օրենքի կատարման իր հավատարմությամբ: Դարձավ նաեւ «քավության նոխազ» կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը: Սակայն, ամենայն հավանականությամբ, դա բավական չէ: Առավել ճշմարտացի թվալ եւ Նուրսուլթան Նազարբաեւին բռնապետության ձգտման մեջ մեղադրելու փորձերից խուսափելով, խորհրդարանի ցրումից երկու ամիս առաջ նախագահի հրամանագրով «Ղազախստանի ժողովուրդների տեղական ասամբլեաներ» ստեղծվեցին տեղական վարչակազմերի ղեկավարների առընթեր:

Պետության ղեկավարի կարծիքով, հենց վերջերս Ալմա Աթայում, խորհրդարանի նիստերի դահլիճում բացված Ղազախստանի ժողովուրդների առաջին համաժողովն էր կոչված դառնալու «մշտական մարմին նախագահին առընթեր յուրօրինակ կոնսուլտատիվ խորհրդի ձեւով»: Այսուհետ, մինչեւ սահմանադրական ուղղակի բարեփոխումների անցկացումը, ժողովրդավարության սկզբունքները կպահպանվեն: Մինչդեռ կենտրոնական օրենքի մի քանի հրամանագրերի արդարացված բովանդակությունը, որոնք առաջ կբերեն տնտեսական բարեփոխումը: Խորհրդարանի ցրումը եւ նախագահի ձեռքին ամբողջ իշխանության կենտրոնացումը հանգեցրեց նաեւ տեղերում իշխանության սկզբունքային աստիճանների համակարգի փոփոխությունների: Ըստ նախագահի հրամանագրի, տեղական վարչակազմի ղեկավարի պաշտոնը պետք է պատասխանատվություն կրի բնակչության առջեւ եւ միաժամանակ այդ պաշտոնատարի վրա դնել տեղական մարմնի (խորհրդի) ղեկավարի պարտականությունները: Այսպիսով, գոյանում է իշխանության միանձնյա ամբողջականացում, որի յուրաքանչյուր աստիճանում կանգնած է մեկ պատասխանատու մարդ: Ամբողջ երկրի միանձնյա ղեկավարն է Ղազախստանում տեղի ունեցած բոլոր վերջին իրադարձությունների ակնհայտ արդյունքը:

Նուրսուլթան Նազարբաեւը իր մի շարք որոշումներ բացատրում է Ղազախստանի ժողովրդի ազգային միասնությամբ:

Նախագահին առանձնակի մտահոգություն է պատճառում ազգային հարցում ստեղծված իրավիճակը: Գաղտնիք չէ, որ ղազախներն իրենց երկրում կազմում են բնակչության 40 տոկոսը: Նրանք բնակվում են հիմնականում հանրապետության հարավային գյուղատնտեսական շրջաններում, իսկ մյուս 78 ժողովուրդներն (ռուսները կազմում են մոտ 40 տոկոս) ապրում են հյուսիսային շրջաններում, որտեղ էլ տեղաբաշխված են արդյունաբերական կարողությունները:

Ու թեեւ նախագահ Նուրսուլթան Նազարբաեւը նշում է, թե «մեզ մոտ չկան ներքին քաղաքական կռիվներ, քաղաքացիների [illegible] ներ, ընդդիմադիրների ձերբակալություններ եւ այլն», այնուամենայնիվ, այդ բնագավառում ստեղծված իրավիճակն այնքան էլ բարենպաստ չէ: Վերջերս կազակների եւ գրեթե բոլոր ռուսական համայնքների [illegible]:

Ղազախստանի ժողովուրդների համաժողովում ելույթ ունենալով, նախագահը նշեց, որ ազգամիջյան վեճեր հրահրելու փորձեր բնավ էլ բացառված չեն, ուստի Ղազախստանի հասարակությունը պետք է զգոն լինի: Այս կապակցությամբ նա իրավական մարմինների ուշադրությունը բեւեռեց ցեղախտության, ազգայնամոլության, ազգայնականության եւ հակասեմականության դրսեւորումների անհապաղ եւ խստորեն կանխարգելելու անհրաժեշտության վրա: Նախագահի խոսքերն անշուշտ տեղին են, քանզի, ինչպես նշել են տեղացի դիտորդները, վերջերս մի շարք հրապարակումներ ծագում են հանրապետական մամուլում: Համաժողովում իր ելույթի վերջում Նուրսուլթան Նազարբաեւն ասաց. «Ղազախստանում դա երբեք չի եղել եւ, համոզված եմ, չի լինի»:

Ամեն ինչից երեւում է, որ հենց ազգային հարցն է դառնալու գործոնն այն ակունքը, որը կարող է ամեն պահի պայթեցնել հանրապետության քաղաքական իրավիճակը:

ՌՈԶԱ ԳԱՐԲԵՅԱՆ,
Պատմագիտության թեկնածու

ԱՆՑՈՒԴԱՐՁ

Գրաչովը կմասնակցի նաեւ Տաջիկստանի զորավարժանքին

ԴՈՒՇԱՆԲԵ, 28 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Զորավարժություններին մասնակցելու համար Տաջիկստան է ժամանում Ռուսաստանի Դաշնության պաշտպանության նախարար Պավել Գրաչովը: Դրանք պետք է տեղի ունենան «Տիգրովայա բալկա» կոչվող արգելանոցից արեւելք գտնվող Թերապալիքով տեղամասում: Զորավարժություններին կներգրավվեն գրոհիչ ռազմաօդանավեր ու մարտական ուղղաթիռներ Ռուսաստանից եւ Ուզբեկստանից:

Տաջիկստանի պաշտպանության նախարարը զորավարժություններին չի մասնակցի, քանի որ դա կդիտվի որպես «ժամանակավոր հրադադարի մասին» համաձայնագրի խախտում:

Տաջիկստանի կառավարության եւ ընդդիմության միջեւ այդ հրամանագիրը ստորագրվել էր Պակիստանի մայրաքաղաք Իսլամաբադում:

Բադախշանի ընդդիմադիրները համարում են, որ Ուզբեկստանի տարածքում զորավարժությունները հանգեցնում են տարածաշրջանում լարվածության ուժգնացման: Այս տեսակետը նրանք անում են անցյալ տարվա փորձից, երբ զորավարժությունների անցկացումից 2 ամիս հետո Տաջիկստանի տարածքում սկսվեցին մարտական գործողությունները:

Բաքու. 14 անկախ թերթեր գործադուլ են հայտարարել

Մարտի 27-ից Ադրբեջանի 14 անկախ թերթերի խմբագիրները մեկ շաբաթյա գործադուլ են հայտարարել: Նրանք պահանջում են վերացնել քաղաքական գրաքննությունը:

Միաժամանակ նրանք մի հայտարարություն են հրապարակել, որում ասված է, թե Ադրբեջանում ազատ խոսքի եւ մամուլի գործունեությունն օրեցօր սահմանափակվում է: Այն լրատվական միջոցները, որոնց տեսակետը չի համընկնում պաշտոնական տեսակետի հետ, ենթարկվում են լուրջ քաղաքական ու տնտեսական ճնշման: Այս մասին նշված է Ադրբեջանի անկախ թերթերի միջազգային հանրությանը, օտարերկրյա դեսպանատներին, իրավապաշտպան կազմակերպություններին եւ համաշխարհային զանգվածային լրատվության միջոցներին հասցեագրված հայտարարության մեջ:

Փաստաթղթում նաեւ խոսվում է այն մասին, որ Ադրբեջանում գործում է երեք գրաքննություն՝ Գլավլիտի, երկրի նախագահին առընթեր հատուկ վարչության եւ Բաքվի պարետատան: Անկախ լրատվական միջոցները նշում են, որ արտակարգ դրության պայմաններում զինվորական գրաքննությունը լիովին ըմբռնելի է: Սակայն, Գլավլիտը զբաղվում է ոչ թե զինվորական, այլ քաղաքական քննությամբ, նշում են հայտարարության հեղինակները:

ԹՈՒՐԱՆ ԱԼԱՐՔ

Նոր կուսակցություններ Ռուսաստանում

Մարտի 25-ին Ռուսաստանում միանգամից ստեղծվեց երկու կուսակցություն: Դրանցից առաջինը ստացել է Ռեալիստների միություն անունը: Հիմնադիր համագումարում նրա նախագահ է ընտրվել այդ շարժման նախաձեռնողը Յուրի Պետրովը, որը նախկինում ղեկավարում էր ՌԴ նախագահի վարչակազմը:

Ռուսաստանի ռեալիստներն իրենց առջեւ խնդիր են դրել «երկիրը փրկելու համար մարդու»: Նրանք իրենց անհետաձգելի գործն են համարում «քաղաքական [illegible] տարածքի» ստեղծումը, մարմին, որը կգործի Ռուսաստանի եւ նրա քաղաքացիների բարօրության համար»:

Ռեալիստների միությունը կմասնակցի խորհրդարանի եւ նախագահի ընտրություններին: Այն ձախ կենտրոնական կուսակցություն է եւ պատրաստ է համագործակցել նույնանման մտածողների հետ, չբացառելով կոմունիստներին:

Երկրորդ կուսակցությունը, որի հիմնադիր համագումարը տեղի ունեցավ դարձյալ մարտի 25-ին, Ռուսաստանի կանանց «Համերաշխություն» շարժումն է: Շարժումը ներկայացված է մեր երկրի 46 տարածաշրջաններում: Այն ստանալու է «Ռուսաստանի կանանց» շարժմանը եւ կգործի նրա կողքին, նրան զուգահեռ: Նոր կուսակցությունը միավորում է դեմոկրատական բլոկի կազմակերպությունների «Ռուսաստանի ընտրություն», զինվորների մայրերի կոմիտե, «Գթության տուն», «[illegible]» եւ այլ կազմակերպությունների: Նորաստեղծ կուսակցությունն իր առջեւ խնդիր է դրել՝ ակտիվորեն ներգրավել կանանց կազմակերպությունների [illegible]: Նոր կուսակցությունը պատրաստվում է մասնակցել նաեւ ընտրություններին:

[illegible]

ԱԺՃ համագումարն արգելվեց Էլչիբեյի հնարավոր վերադարձի՞ պատճառով

Ադրբեջանի ժողճակատի փոխնախագահ Ասիմ Մոլլազադեն մարտի 25-27-ը նախատեսված ԱԺՃ համագումարի արգելման պատճառներից մեկը համարում է այդ կազմակերպության ղեկավար, Ադրբեջանի նախկին նախագահ Աբուլֆազ Էլչիբեյի սպասվող մասնակցությունը: Նա հիշեցրեց, որ մինչ Բաքվի պարետատան ներկայացուցիչներն իրենց վճիռը հիմնավորում էին արտակարգ դրության օրենքի գործողությամբ, կառավարամետ ուժերի, օրինակ, «Նոր Ադրբեջանի» եւ Ազգային դեմոկրատության կուսակցությունների համագումարների անցկացմանը ոչ ոք չէր խանգարում: Մոլլազադեի կարծիքով, ընդդիմության եւ ազատ մամուլի նկատմամբ ծավալված հալածանքների արշավը վկայում է, որ երկիրը բռնապետական վարչակարգի հաստատման ուղի է բռնել:

[illegible]

Տրապիզոնում սպանվել է մի վրացահայուհի

Թուրքական «Հյուրրիյեթ» թերթն իր մարտի 17-ի համարում մեծադիր նկարներով անդրադարձել է Տրապիզոն քաղաքում կատարված մի ոճրի, որին զոհ է դարձել Վրաստանից մի հայուհի՝ Հասմիկ Եսուրգենյան անունով: Ըստ թերթի, զոհը 6 տարուց ի վեր ապրում էր նույն քաղաքում իր թուրք սիրեկանի՝ Ալի Գյուղուլի հետ: Վերջինս ամուսնության առաջարկ է արել հայուհուն, սակայն մերժվել է, որի համար էլ վրեժխնդիր է եղել նրան սպանելով անկողնում եւ այնուհետեւ սպանել իրեն: [illegible] հրատարակել է 2 զոհերի լուսանկարը, որտեղ անկողնում պառկած Հասմիկ [illegible] երեւում է բոլորովին մերկ վիճակում:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Կաթողիկոսական

Որքա՜ն անհրաժեշտ եւ որքա՜ն օգտակար էր Հայաստանի Հանրապետութեան նախագահ Լեւոն Տէր-Պետրոսեանի կանխաւ պատրաստուած հարցազրոյցը Արմէնպրէսի տնօրէն Աբրս Աճէմեանի հետ, 8 մարտ 1995-ին, որ նախագահը հրահանգելու դէս կը յայտարարէր իր որոշումը Մայր Աթոռին վրայ գետեղելու Կիլիկիոյ կաթողիկոս Գարեգին Բ-ը:

Հայ սփիւռքը ու Հայ եկեղեցին 1958-էն ի վեր երկփեղկուեցան Անթիլիասի աշխարհական տէրերու ու պրոտալկայ կաթողիկոսներու հայ ժողովուրդը քաղաքականացնելու եւ Հայաստանի իշխանութեանց դէմ հակադրելու մտադրութեամբ, եւ իրար յաջորդող Կիլիկեան կաթողիկոսներ գիրար գերազանցելով խորացուցին Հայ եկեղեցւոյ ծոցին մէջ բացուած ճեղքը բաժնելով Էջմիածնական թեմերը ու Անթիլիասի մակերեսին տակ բերելով անջատուածները: Անթիլիասը կրնակալուն հետեւեցաւ միջազգային մը: Սփիւռքը սահմաններու ընթացքին կազմակերպուած է իր ազգային նկարագրով եւ հաստատուած բազմաթիւ մշակոյթներու պայմանաւորութեամբ, որոնք զօրացուցած են իր ազգային կառոյցները: Սփիւռքը կազմակերպուելով ոչ թէ նշանակէր զայն զրկել հայրենիքէն, հետ յառաջացող շարժումները եւ մնայուն տեսակէտները գնահատելու կարողութենէն: Տարբեր առիթներով Հայաստանի թէ սփիւռքի մէջ կատարուած յայտարարութիւններ եւ այդ յայտարարութեանց զուգընթաց առնուող եւ պարտադրուող որոշումներ ապացոյցը կու տան, թէ Հայաստանի իշխանութեանց մօտ ձգտում մը կայ անտեսելու եւ արհամարհելու սփիւռքի մէջ գործող բազմակարծիք զանգուածները:

Ցաւալի է, որ այսօր Հայաստանի իշխանութեան լծակները իրենց ձեռքերուն մէջ պահող օղակները անկէ ձիգ կ՚ընեն արտասահմանի մէջ գործող ազգային կազմակերպութիւնները անտեսելու, զանոնք չէզոքացնելու: խորհուրդ, մոռնալով Միսի ու Ս. Էջմիածնի միջեւ յառաջացած բոլոր վէճերը, խոնարհեցաւ Ս. Էջմիածնի պտղին առջեւ ու Գասպարեան արքեպիսկոպոս Ս. Էջմիածին դրկելով ճանչցաւ Հայ եկեղեցւոյ հեղինակութիւնը Ս. Էջմիածնի գերակայութեամբ:

Ունեցաւ Կիլիկիոյ Գարեգին Բ. կաթողիկոսը այդ առիթը՝ Վազգէն Ա. հայրապետին բազմաթիւ ճիգերուն յանձնառութեամբ Հայ եկեղեցին իր պատմական շաւիղին մէջ բերելու, բայց չօգտագործեց զայն:

Երբ ինք չուզեց օգտագործել, ինչո՞ւ Էջմիածնական զանգուածը պիտի ճանչնայ զինք Լուսաւորչի գահին վրայ, իսկ երբ չկրցաւ օգտագործել, ինչո՞ւ Հայ եկեղեցին պիտի վերադառնայ իր նուիրապետական միասնութեան, որուն կը յուսայ նախագահ Լեւոն Տէր-Պետրոսեան:

Կայ տակաւին մեծ անծանօթը, որ մրցութեան մէջ կը ձգէ նախագահի

Ամենայն Հայոց կաթողիկոսի ընտրութեան առիթով

[illegible] ՈՒԶՈՒՆԵԱՆ

ջին եկեղեցական ասպարէզներուն մէջ Էջմիածնական ներկայացուցչութեան, կենց Հայ եկեղեցւոյ եւ Էջմիածնի դերն ու հեղինակութիւնը: Հայ ժողովուրդը բաժնուեցաւ հակադիր ճակատներու, վնասուեցաւ Հայ եկեղեցիի դարաւոր կառոյցը, որ սփիւռքի տարածքին հայապահպանման գլխաւոր ազդակը եղած էր, այնպէս ինչպէս դարերու ընթացքին հայրենի հողին վրայ ազգային քաղաքականութեան պատասխանատուութիւնը ստանձնած էր: Հայ բարձրաստիճան եկեղեցականներ ու առաջնորդներ ճակատներու յարդարումով գիրար չհանդուրժեցին: Մինչեւ այսօր տակաւին Ս. Էջմիածնի գահակալին անունը չի յիշատակուիր Անթիլիասական եկեղեցիներուն մէջ պատարագի ընթացքին:

1991-ին Հայաստանի անկախացումով Հայ եկեղեցիին բաժանումը պատճառաբանող բոլոր պատրուակները չեզոքացան, բայց բաժանումը յառաջացնող եկեղեցական թէ աշխարհական պատասխանատուները ոչինչ փոխեցին ստեղծուած կացութենէն:

Երբ այս է կացութիւնը, ի՞նչպէս կ՚ակնկալուի, որ նախագահ Լեւոն Տէր-Պետրոսեանի նշանակումով Գարեգին Բ-ը որպէս Ս. Էջմիածնայ պաշտօնական ընդունուի սփիւռքի էջմիածնական ճակատի զանգուածին ու եկեղեցական իշխանաւորներուն կողմէ:

Մինչեւ այսօր Անթիլիաս մազաչափ անգամ չհրաժարեցաւ իր սահմաններէն դուրս խուսափուած իր աւազը, հակառակ Անթիլիասէն առձակատ բարձրացուցած Էջմիածնի գահակալին հետ սիրալիր ու «զարգ»ի համաձայնութեանց յայտարարութիւններուն: Ինչո՞ւ ուրեմն Հայաստանի Հանրապետութեան նախագահը նոր բարդութեանց ստեղծումին ու այս անգամ Ս. Էջմիածինէն անդամ խնդիր իր մէջ երկփեղկելու խոյլին գնաց ու բացարձակ իշխանութեան դիմելէ որոշումներ կ՚ուզէ պարտադրել Հայ եկեղեցին:

Հայ եկեղեցին դարերու ընթացքին ու մինչեւ այսօր պայքարած է ժողովրդավարութեան համար ու ներկայացած է որպէս իրական ու նուիրագործուած ժողովրդավար հաստատութիւն մը: Այսօր կ՚ուզուի դարձեալ փոխել այդ կառոյցը, ինչ որ կրնայ չափազանց ծանր ու վնասակար հետեւանքներու եւ ճախրկրացներու առաջնորդել մեզ:

Հայաստանի Հանրապետութեան նախագահը արդեօ՞ք մտածած է, սփիւռքի ամբողջութեամբ խզել հայրենիքէն, թէ փերածել զայն անորոշ ու կամայական զանգուածի Անոնք կ՚ուզեն իրենց նոր հանգոյցները ստեղծել նիւթապէս բախտաւոր կարգ մը անհատ անձնաւորութիւններ օգտագործելով, ի դահանցել հարկին փողը զանոնք ալ դիտու թեամբ անտեսելու համար:

Դժբախտաբար այս շարժումը վնասակար ու անարդար վերաբերում մը կը յայտնաբերէ սփիւռքահայ ազգային կառոյցներուն նկատմամբ, որոնք եղերնէն վերջ համաշխարհ տարտղնուած հայ բեկորները հաւաքելու, անոնց վերստին յոյս ներշնչելու, զանոնք կազմակերպելու հոծ յանձն աշխատանք տարած ու յաջողած են: Հայրենի իշխանութեանց աշխատելու այս եղանակը պատապարտուած է ձախողութեան, որովհետեւ անհատները կուգան, անփոխարինելի դիրքորոշումներ չունին, անոնք կրնան յոգնիլ, կրնան ընկճուիլ զոհողութիւններու ծանրութեան տակ կամ տրամադրութիւններու փոփոխութեան կրնան այսօրուան իրենց զոհողութեան վերջածին փողը հալածել, տրտմիլ կամ մոռնալ, մինչ կազմակերպութիւնները հիմնուած սկզբունքներով ու հերթական նուիրումներով կ՚աշխուժանան ու կը շարունակեն ազգապահպանման հայրենասիրական իրենց գործընթացը: Անոնց մէջ ամէն սահմաններու հնութեամբ փաստուած հաւատքն ու հայրենասիրութիւնն է եւ ոչ թէ ժամանակաւոր փառասիրութիւնը նախագահին կամ դեսպանին պաշտօնական գնահատանքին արժանանալու:

Այս բոլոր տուեալներով շատ բնականօրէն հարցում կու գայ. «Կաթողիկոս նշանակուի՞» (Յառաջ, 21.3.95): Ու իսկապէս, Կիլիկիոյ Ա. բռնակալը համաձա՞յն է նշանակուած ըլլալու իր հանգամանքին, երբ յստակ ու մեկին գիտէ, թէ Էջմիածնական թեմի զանգուածն ու եկեղեցականները ի՞նչ զգացումներով համակուած են իր նկատմամբ: Ան ի՞նչ առաքելութեամբ պիտի երթայ դիմաւորելու Ս. Էջմիածնի մէջ: Եւ չի տեսներ ի՞նչպէս պիտի ընդունի Հայ եկեղեցւոյ պատմութեան դաշտակնիր պարտադրուած Ամենայն Հայոց կաթողիկոս մը եղած ըլլալու, փոխան ժողովրդային սիրոյ արտայայտութեամբ ընտրութեան:

Կրնար անշուշտ Կիլիկիոյ Գարեգին Բ. կաթողիկոսը ինքզինք պաշտպանել ժողովրդային սիրոյ այդ արտայայտութեան, երբ հետեւէր Սիսէն ամբողջ եւ Անթիլիասի աւազանին վրայ իր տունը բարձրացնող առաջին երջանկայիշատակ ծերունազարդ Սահակ Խապայեան հայրապետին, որ արդարեւ Բաբգէն Կիւլեսէրեան կաթողիկոսին հետ խաղա Լեւոն Տէր-Պետրոսեանի յաջորդութիւնը Գարեգին Բ. կաթողիկոսի նշանակումին մէջ կանխատեսելու «երջանկայիշատակ դերը հայ առաքելական եկեղեցիի նուիրապետական միասնութեան վերականգնման»: Ո՞ւրկէ այս յաւակնութիւնը, երբ մինչեւ այսօր ոչ մէկ յանձնառութեան տակ մտած է Գարեգին Բ. կաթողիկոսը կամ տակաւին Անթիլիասի կաթողիկոսութեան լծակները սահմաններէ իր ձեռքերուն մէջ պահող քաղաքական կազմակերպութիւնը՝ Հայ յեղափոխական դաշնակցութիւնը, որուն ազգային կառոյցին հիմնական ազդակները կը հանդիսանան բաժնուած եկեղեցիները ու իր զօրութեան պատմէշները կը մնան անոնք, այսօր ի հեճուկս ժամանակի իր նկատմամբ ստեղծուած նոր կացութեան, պիտի զիջի՞ զանոնք ձուլել իր քաղաքական երջանկութեան հետ Կիլիկիոյ հայրապետին:

Զարգացող այս կացութեան առջեւ յաւակնութիւն երբեք չէն ներենչեր Հ. Յ. Դ.-ի յանդուգն յարձակումները նախագահ Տէր-Պետրոսեանի միջամտութենէն ի վեր: Ամէն անգամ, ամէն առիթով բախնդրակ հայ ժողովուրդի անունով ապագայ Հայ յեղափոխական դաշնակցութեան բոլոր օրգանները, բոլոր բջիջները լուս երեւոյթին վերէն տրուած հրահանգով կը կը դահին յարքին: Ինչո՞ւ:

Կը մնայ յուռ նաեւ Գարեգին Բ. կաթողիկոսը: Կա՞յ զուգադիպութիւն մը այս երկուքին մտածումներուն ծած կող յուրեան միջեւ: Հարցումներ ու տխրութիւն յառաջ կու գան:

Կայ տակաւին երրորդ մեծ հարցը. Էջմիածնական եպիսկոպոսներու եւ արքեպիսկոպոսներու ամբողջ հոյլը նոյնպէս կը մնայ յուռ, երբ տակաւին կարճ ժամանակ առաջ կար այնպիսի կարծիք ու կաթողիկոսական թեկնածու որոնց առաջնորդ: Այժմ կարծէք գիտենք երբեք չի հետաքրքրուր ստեղծուած կացութիւնը կամ կարծէք իրենց հետաքրքրութեան ծիրէն դուրս կը մնան Հայ եկեղեցւոյ ապագան, գոյութիւնն ու դերը զայլիք սահմաններուն, երբ մեր ժողովուրդն ու հայրենիքը անկախութեան կազմաւորման այս ծանր օրերուն որքա՜ն ոյժի ու միջին խորանունչերին գործակցութեան կանխելու յառաջացնելիք ամէն հնարաւորական դժուարութիւն:

Այս բոլոր տուեալներով, նախագահ Լեւոն Տէր-Պետրոսեան որքա՜ն յարատեւ եւ յուսալից գահ մը կ՚ուզէ նուիրել Կիլիկիոյ Գարեգին Բ. կաթողիկոսին եւ ո՞րքան խանդավառ է Գարեգին Բ. կաթողիկոսը ընդունելու զայն:

Փարիզ

ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

«Ուզում ենք իսկական դեմոկրատական ընտրություն»

Հարցազրույց՝ Արեւմտյան թեմական խորհրդի ատենապետ Վարդգես Պարսամի հետ

Վարդգես Պարսամի անունը Հայաստանում եւ Արցախում շատ ծանոթ է հատկապես մարդասիրական օգնության բնագավառում աշխատողներին: 1988 թ. երկրաշարժից ի վեր նա 37 անգամ եկել է մայր հայրենիք, եկեղեցու եւ այլ կազմակերպությունների միջոցով կազմակերպել մարդասիրական օգնության բազմաթիվ առաքումներ, եւ այդ բոլորը Հայաստանում էլ համակարգելու համար ստեղծել իր գրասենյակը: Սակայն Հայաստանում քչերը գիտեն, որ ամերիկահայ մեր հայրենակիցը նաեւ ատենապետն է Մ. Նահանգների Արեւմտյան թեմի թեմական խորհրդի, ընտրված պատգամավորներից մեկը Ազգային-եկեղեցական առաջիկա ժողովի: Մեր թղթակիցը նրա հետ վերջերս ունեցավ ընդարձակ հարցազրույց, որի գլխավոր մասերը՝ ստորեւ:

- Նկատի ունենալով, որ պատգամավորներն իրենց կամ իրենց թեմի ծախսով են մասնակցելու առաջա կաթողիկոսի ընտրության, Ձեր թեմի բոլոր պատգամավորները ժամանելու՞ են:

- Ընտրված բոլոր պատգամավորներն իրենց ծախսով են ժամանելու: Որքան գիտեմ՝ մեր բոլոր 21 պատգամավորներն էլ գալու են, ոմանք նույնիսկ իրենց տիկինների կամ մյուս հարազատների հետ: Տարբեր պատճառներով եթե պատգամավորներից մեկն ու մեկը չգա, ապա նրան կփոխարինի նույն թեմում ընտրված անձ նափոխանորդը: Վեհափառի ընտրությունը շատ կարեւոր իրադարձություն է նաեւ սփյուռքի կյանքում՝ դրան մասնակցելու առիթից չզրկվելու համար:

- Սփյուռքում, մասնավորապես Կալիֆորնիայում ինչպե՞ս ընդունվեց Հայաստանի Հանրապետության նախագահի հարցազրույցը, որտեղ նա ներկայացրել էր իր անձնական նախընտրությունը՝ Գարեգին Բ-ին տեսնելու Ամենայն հայոց կաթողիկոսի պաշտոնում:

- Այդ հարցազրույցում եղած առաջադրությունը, պետք է խոստովանել, ցնցող էր մեզ համար: Մենք որեւէ գաղափար չունեինք նախագահի նախընտրության ներքին, բուն դրդապատճառների մասին: Նախագահն այդ հարցազրույցում պնդում էր, որ իր «անձնական» տեսակետն էր արտահայտում: Սակայն միեւս պետք է հարց տալ, թե այդ «անձնական» տեսակետը ու՞մ կողմից է արտահայտվում: Այս պարագայում մեզ համար շատ դժվար է, եթե ոչ անկարելի, նախագահի «անձնական» տեսակետը զատորոշել նախագահական տեսակետից: Մենք նրանցից ենք, ովքեր թիկունք են կանգնել նախագահ Լ. Տեր-Պետրոսյանի ընտրությանը, եւ նրա տեսակետը մենք չենք կարող դիտել իբրեւ սոսկական մարդու անհատական կարծիք: Մենք գիտենք մեր ներեկեղեցական երկփեղկվածության մասին: Գարեգին Բ կաթողիկոսի Ս. Էջմիածնի գահին բարձրանալը ինչպե՞ս է օգնելու այդ երկփեղկվածության վերացմանը, մեզ համար բացարձակապես հասկանալի չէ: Երկրորդ՝ մեզ ցնցեց նաեւ, դեմոկրատական ընտրություններ անցկացնելու տեսակետից, Ռուսաստանի պատգամավորների թվի այդքան կտրուկ նվազումն ու կամայական ձեւով ուռճացումը՝ 41-ից հասնելով 100 պատգամավորի: Դա երկու անգամ ավելի է, քան Մ. Նահանգների եւ Կանադայի պատգամավորների թիվը միասին: Դա նույնպես, ինչպես նախագահի նախընտրությունը, մեր պատգամավորների կողմից դարձնում է անիմաստ: Եւ, ի դեպ, դատելով պատգամավորների թվից (յուրաքանչյուր 25 հազարը՝ 1 պատգամավոր), հայության թիվն աշխարհում աճե՞լ է այսքան...

- Իսկ դուք ինչպե՞ս եք վերաբերվում Գարեգին Բ-ի Ամենայն հայոց կաթողիկոս դառնալու մտքին:

- Գարեգին Բ. վեհափառը շատ հարգելի անձնավորություն է: Ես մի քանի հանդիպումներ եմ ունեցել նրա հետ: Նա անցյալ տարի Լոս Անջելես ժամանեց եւ մեր թեմակալ առաջնորդի՝ Վաչե արք. Հովսեփյանի հետ ծեծնարկեց ներեկեղեցական միություն առաջացնելու գործը, որի ընթացքում նրա վերաբերմունքը խիստ բարյացակամ էր ու խաչակերող: Այնուհանդերձ, ինչ վերաբերում է նրա թեկնածությանը, մենք բնավ առիթ չենք ունեցել մտածել ու անդրադառնալ դրան: Գալով այդ թեկնածության ընդունելության հարցին, կարծում եմ, որ այն պետք է լինի Հոգեւոր գերագույն խորհրդում:

Այսուհանդերձ, ես էլ եմ ուզում հարց տալ՝ արդյո՞ք սա լինելու է դեմոկրատական ընտրություն: Ի՞նչ է նշանակում այս միջամտությունը: Արդյո՞ք կառավարությունն ուզում է փաստորեն մեզ ասել՝ դուք չեք կարող իրական ընտրություն անցկացնել, այդ հարցն արդեն կանխորոշված է: Սա ճիշտ չէ: Մենք եկեղեցուն նայում ենք որպես ողջ աշխարհի հայության ընդգրկող հաստատություն: Նշանակում է՝ այնտեղ ձայն պետք է ունենա ոչ միայն Հայաստանը, այլեւ մենք՝ սփյուռքը:

Մենք ակնկալում ենք, որ կլինի արդար, իսկական ընտրություն, գուցե 10 թեկնածուներով, որոնցից հաջորդական փուլերով կընտրվի առաջա կաթողիկոսը: Մեր իրական փափագն է, որ կառավարությունն ընդունի այս բանը: Հույս ունենք, որ կաթողիկոսը կընտրվի դեմոկրատական եղանակով եւ ոչ թե եպիսկոպոսների վրա ներազդման ճանապարհով: Մեր բոլոր եպիսկոպոսներն էլ պետք է պատրաստ հավասար կարգով հավակնեն որպես ընտրելի թեկնածուներ, եւ ընտրությունները պետք է լինեն ամենաբաց:

Մենք հզոր Հայաստան եւ հզոր սփյուռք պետք է ունենանք, եւ սա պատմական լավագույն առիթն է ազգային ներկայացուցչականությունը ապահովելու համար: Մաղթում եմ, որ պատգամավորների գալու արդյունքը հիմնված լինի այս հասկացողության վրա: Կաթողիկոս՝ ոչ թե պետության կողմից տրված մանդատով, այլ 47 ընտրելի եպիսկոպոսների միջից լավագույնի՝ դեմոկրատական կարգով կանոնով, ընտրությամբ:

- Այնուամենայնիվ, եթե Գարեգին Բ-ն դառնա Ամենայն հայոց կաթողիկոս, ինչպիսի՞ն է լինելու ձեր թեմի վերաբերմունքը:

- Իմ նպատակը որեւէ թեկնածուի պաշտպանելը չէ: Սակայն մեր թեմի պատգամավորներն իսկապես ցնցված են: Ընդդիմադիր մի շրջանակի ներկայացուցչի Ս. Էջմիածնի գահին բազմելը իսկապես ցնցող փաստ է: Եւ ես ասում եմ մտածելն անգամ, որ դա կարող է պատճառ դառնալ մեր եկեղեցու ծոցում նոր բաժանումների:

Սփյուռքը իսկապես շատ բան է անում Հայաստանին օգնելու համար: Կարող է ավելին անել եւ պետք է անի: Ոչ միայն եկեղեցու, այլեւ կառավարական եւ ոչ կառավարական կազմակերպությունների միջոցով: Եւ հիմնականում այդ օգնությունը չի գնում, քաղաքական նկատառումներ չունի: Բայց մենք կուզենայինք տեսնել, որ մեր երկրում իսկապես փոփոխություն է տեղի ունեցել: Կուզենայինք տեսնել ավելի հզոր երկիր, որտեղ կառավարությունը օգնում է երկրի ու եկեղեցու հզորացմանը:

- Իսկ դուք ի՞նչ թեկնածուներ եք տեսնում կաթողիկոսի գահին:

- Ես գիտեմ, շատ լավ գիտեմ Գարեգին արք. Ներսիսյանին, որը շատ լավ, շատ ծավալուն աշխատանք է տանում: Գիտեմ Արեւելյան թեմի առաջնորդին՝ Խաժակ արք. Պարսամյանին: Կան նաեւ այլ թեկնածուներ, որոնցից ոմանք թերեւս շատ երիտասարդ են: Սակայն ես տեսնում եմ, որ լավ, տաղանդավոր շատ մարդիկ են գալիս, որոնցից շատերին չեմ ճանաչում մոտիկից:

- Ձեր մաղթանքը...

- Կառավարության մանդատով կաթողիկոս չենք ուզում: Ուզում ենք իսկական ընտրություն: Այլապես ի՞նչ իմաստ ունի մեր պատգամավորների այստեղ գալը: Արդար, բաց ընտրություններ, որոնց արդյունքում կունենանք մեր նոր հոգեւոր գերագույն պետին: Մեր միակ փափագն է Լուսավորչի գահին տեսնել իմաստուն եւ սիրով լեցուն մի անձնավորության, որը կշարունակի կառուցել, հզորացնել մեր եկեղեցին:

ՏԻԳՐԱՆ ԱԹԱՍՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

միջազգային

ՖՐԱՆՍԻԱ

Բալադյուրի վարկանիշի անկման պատճառները

Ինչպես արդեն նշվել է զանգվածային լրատվության միջոցներում, վերջին մեկ ամսում Ֆրանսիայի վարչապետ Էդուար Բալադյուրի վարկանիշը զգալիորեն ընկել է մի շարք պատճառներով (ներքգործնախարարության կողմից հեռախոսազրույցների գաղտնի ունկնդրում, ամերիկացի լրտեսների սկանդալի գործ, ձախ ուժերի թեկնածուի առաջադրում եւ այլն): Le Point հանդեսի տվյալների համաձայն, երբ 1994 թ. հունվարին վարչապետի օգտին նախագահական ընտրությունների առաջին փուլում պատրաստ էր քվեարկել ընտրողների 38 տոկոսը, ապա մարտի 8-ին այդ թիվը իջել էր 20 տոկոսի, որով Բալադյուրը հավասարվել էր ձախերի թեկնածու Լիոնել Ժոսպենին: Մինչդեռ Փարիզի քաղաքապետ նեոգոլիստ Ժակ Շիրակի վարկանիշը նույն ժամանակամիջոցում 13-ից բարձրացել էր 27 տոկոսի: L'Express հանդեսը մարտի 16-ի համարում Բալադյուրի վարկանիշի անկման գլխավոր պատճառների թվում նշում է չորսը:

Առաջինն այն է, որ վարչապետը փորձել էր ոտնձգություն կատարել ազգային կրթության համակարգի վրա: Բանն այն է, որ Էդուար Բալադյուրն անցյալ տարի փորձել էր երիտասարդ մասնագետների աշխատանքի վարձատրման համար մտցնել «երիտասարդական» նվազագույն աշխատավարձ, որն զգալիորեն ցածր պետք է լիներ Ֆրանսիայում ընդունված նվազագույն աշխատավարձից: Դրա դեմ ուսանողների զանգվածային բողոքներ ու ցույցեր էին եղել: Դրանից հետո Բալադյուրը փորձել էր կրճատել ուսանողական կրթաթոշակները: Ուսանողները հասկացան, որ վտանգված է իրենց ապագան, իսկ նրանց ծնողները զգացին իրենց քսակների վրա կախված նոր սպառնալիքը:

Որպես երկրորդ պատճառ նշվում է ներքգործնախարար Շառլ Պասկուայի աշխատակիցների կողմից հեռախոսազրույցների գաղտնի ունկնդրումը, որն ընդգրկել էր նաեւ արդարադատության եւ մամուլի ոլորտ ներկայացուցիչների: Պատմական այդ անխոհեմ վարմունքով մեծապես վնասվեց վարչապետին: Բալադյուրն իր հերթին նախ ժխտեց, թե տեղյակ է այդ գործերին, իսկ հաջորդ օրը խոստովանեց ամեն ինչ:

Էդուար Բալադյուրի վարկանիշի անկման երրորդ գլխավոր պատճառն այն է, որ նա փաստորեն չի մասնակցում նախագահական ընտրարշավին, թեեւ չափազանց շատ է հեռուստակամուրջներ ունենում: Սա հիշեցնում է գեներալ Շառլ դը Գոլի 1965 թվականի վարքագիծը: Այն [illegible] ռուլետկի խաղամոլությունն, երբ սպասվող ակնհայտ թեկնածության ուշացումով է հայտարարվում, եւ թեկնածուն ներկայանում է այնպես, ասես ամեն ինչ նախօրոք ապահովված է: Այդ քայլի հետեւանքով Շառլ դը Գոլը 1965 թ. երբ առաջին հանրային կարծիքի հարցումների ժամանակ կորցրել էր ձայների 20 տոկոսը: Մոտավորապես նույն ժամանակահատվածում Էդուար Բալադյուրը կորցրեց եւս 20 տոկոս:

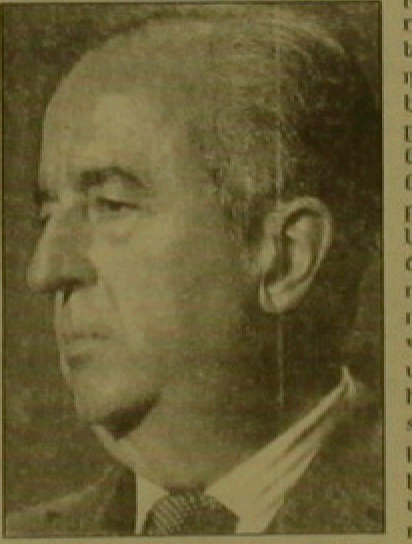

Չորրորդ գլխավոր պատճառն այն է, որ անմեղ լինելով հանդերձ, Բալադյուրը փաստորեն մեղավորի տպավորություն է թողնում: Դա նման է նախկին նախագահ Վալերի Ժիսկար դ'Էստենի 1981 թ. վարքագծին: Այն ժամանակ «Լը Կանար անշենե» երգիծական շաբաթաթերթը նախագահին մեղադրել էր Կենտրոնական Աֆրիկայի Հանրապետության նախագահ Բոկասայից ադամանդներ ստացած լինելու համար: Ժիսկար դ'Էստենը կարող էր մեղադրանքներին վերջ դնել, երբ ցույց տար ադամանդները, որոնք փաստորեն անարժեք քարեր էին: Բայց վիրավորված կեցվածք ընդունեց, խուսափում էր լրագրողների հարցերից: Կարծում էին, թե նախագահը մեծ հարստություն է թաքցնում, այնինչ խոսքը սովորական ընծայի մասին էր, որոնք հաճախ են ստանում պետությունների ղեկավարները: Այժմ Էդուար Բալադյուրը հայտնվել է նման վիճակում: Վերջերս շատ է խոսվում այն մասին, որ նա վարչապետ դառնալուց հետո վճարել է մեծ գումարի բաժնետոմսեր եւ փաստորեն շնորհիվ 2,5 միլիոն ֆրանկ շահույթ է ունեցել: Բալադյուրը եւս վիրավորվածի կեցվածք է ընդունել, չի փորձում արդարանալ: Ոմանք կարծում են, թե նա մեծ հարստություն է թաքցնում, մինչդեռ նրա եկամուտները օրինական են, իսկ բաժնետոմսերը մնացել էին Բալադյուրի ձեռնարկատեր եղած ժամանակներից:

Համենայն դեպս, առայժմ վաղ է նախագահական ընտրությունների արդյունքների առնչությամբ կանխատեսումներ անել, քանի որ մինչեւ ապրիլի 23-ը՝ ընտրությունների առաջին փուլի օրը, դեռ կարող են անակնկալներ լինել:

Պատրաստեց
ՊԵՏՐՈՍ ԲԵՐԲԵՐՅԱՆԸ

ՄԻԱՍՆԱՑՈՒՄ

Եվրոպայի սահմանները բացվեցին

Ընթացիկ տարվա մարտի 26-ից վերացվեցին սահմանային այն բոլոր արգելքները, որոնք գոյություն ունեին այսպես կոչված Շենգենյան կոնվենցիան ստորագրած երկրների միջեւ: Դրանք Եվրախորհրդի 15 երկրներից 7-ն են՝ Ֆրանսիա, Գերմանիա, Իսպանիա, Պորտուգալիա եւ Բենիլյուքսի խումբը:

Այդ երկրների քաղաքացիները կարող են միմյանց այցելել առանց արգելքի, անգամ առանց անձնագրերի ստուգման: Անձնագրային ռեժիմը հանված է նույնիսկ միջազգային օդանավակայաններից:

Սահմանների թափանցիկությունը նշված երկրներին հնարավորություն կտա սերտ կապ հաստատել միմյանց միջեւ, նպաստել միջազգային տուրիզմի զարգացմանը, խթանել առեւտրի եւ արտադրության կազմակերպմանը: Թափանցիկ սահմաններ ունենալու կոնվենցիային Եվրոպայի արեւմտյան հատվածից չեն մասնակցել Անգլիան ու Իռլանդիան: Մինչդեռ Արեւելյանում կան մի շարք երկրներ (Շվեյցարիա, Ավստրիա, Չեխիա), որոնք սպասում են այդ քաղաքականության արդյունքներին:

Շենգենյան կոնվենցիայի երկրները միաժամանակ ուժեղացրել են իրենց արտաքին սահմանների պահպանությունը, թույլ չտալով օտարերկրացիների մուտքը: Այդ նպատակով նրանք սկսել են լայնորեն կիրառել համակարգչային ցանցերը, տեխնիկայի այլ միջոցներ:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Աֆղանստան. Նախագահի զորքերը գրոհում են «Թալիբանի» դիրքերը

Աֆղանստանի նախագահ Բուրհանուդին Ռաբբանիի զորքերը Քաբուլից դեպի արեւմուտք սկսել են լայնամասշտաբ հարձակումը «Թալիբան» շարժման դիրքերի վրա: Այս մասին ասվում է մարտի 27-ին Աֆղանստանի մայրաքաղաքից ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ում ստացված հաղորդման մեջ: Երկրի պաշտպանության նախարարության տվյալներով, պետության ղեկավարին հավատարիմ զորքերը հրանոթներով եւ ականանետներով գնդակոծության են ենթարկել «Թալիբանի» կողմնակիցների զբաղեցրած դիրքերը Քաբուլից 20 կմ դեպի արեւմուտք: «Թեեւ հակառակորդի բարոյական ոգին վերջին մի քանի օրվա ընթացքում բավական ընկել է, այնուամենայնիվ կատաղի դիմադրություն է ցույց տալիս», ասել է պաշտպանության գերատեսչության մի ներկայացուցիչ:
ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Ճավա կղզում հարյուրավոր մարդիկ ախտահարվել են խոլերայով

Արեւմտյան Ինդոնեզիայի Ճավա նահանգի հարյուրավոր բնակիչներ ախտահարվել են այնտեղ բռնկված խոլերայով: Ինչպես մարտի 27-ին հայտնի է դարձել ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցին, վտանգավոր հիվանդությունն ընդգրկել է նահանգի արդյունաբերական կենտրոն Բանդունգ քաղաքի մերձակայքում երբեք խիտ բնակեցված շրջանները: Հիվանդությունը հիմնականում ախտահարում է երեխաներին: Տեղացի բժիշկները չեն բացառում համաճարակի տարածման հնարավորությունը:
ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Բարգավաճող Ճապոնիային սպառնում է հանցագործությունների արագ աճ

Ճապոնացիների շուրջ 90 տոկոսը գտնում է, որ իրենց երկրին սպառնում է հանցագործության արագ աճ: Այս մասին, ինչպես հաղորդում է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը, վկայում են վարչապետի դիվանատան անցկացրած հարցման մարտի 27-ին հրապարակված տվյալները: Ճապոնիայի շատ բնակիչների կարծիքով, իրենց երկիրը աստիճանաբար կորցնում է «անվտանգության կղզյակի» վարկը: Անցած տարի, օրինակ, այստեղ կատարվել է հրազենի կիրառմամբ այնքան հանցագործություն, որքան նախորդ 5 տարիների ընթացքում:
ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ԻՏԱԼԻԱ

Ծարտարապետական հուշարձանները ձերբազատվու՞մ են մաֆիայից

Բացի հանրահայտ «Կնքահայրը» ֆիլմի երրորդ մասում հավերժ հայացք գցելուց՝ Պալերմոյի (Սիցիլիա) Ֆրանցեսկո Վիվոնա դղյակի սեպ(?)կերտները երբեք չեն տեսել իրենց շուրջ բնակեցված շրջանի կենտրոնում, կանաչ սիզամարգերի ու փարթամ ծառերի արանքում թաքնված 19-րդ դարի կալվածքն Մալֆիտանո առանձնատունը, որն ուրիշ մշակութային ու ճարտարապետական համալիրների շարքում շատ երկար ժամանակ հեռու էր պահված հասարակությունից:

Այժմ այն դարձել է նրանց այսպես կոչված «հոգեզավակը», հաղորդում է «Ինտերնեյշընլ Հերալդ Տրիբյուն» թերթն իր մարտի 12-ի համարում, ավելացնելով, որ քաղաքի ղեկավարությունը, հետեւելով Նեապոլում հաջողությամբ պսակված փայլերին, էլ ավելի մեծ եռանդով է լծված հուշարձանների «որդեգրման» լայնածավալ ծրագրի իրականացմանը: Դրանով նրանք գանկանում են մասամբ գոնե փոխհատուցել այն բարոյական եւ ֆիզիկական վնասը, որ տասնամյակներ շարունակ հասցրել է քաղաքին մաֆիայի հույժ գաղտնի ու խիստ ոխակալ թռուցքը:

«Մեր նպատակն է քաղաքի ճարտարապետական արժեքների ու անգնահատելի ժառանգության նկատմամբ նոր մոտեցում սերմանել մեր քաղաքացիների մեջ: Մենք երեխաներին բացատրում ենք, որ այդ հուշարձաններն ու ճարտարապետական շինությունները որբուկների նման են, լքված իրենց ծնողների կողմից, եւ իրենք՝ երեխաներն են այժմ հոգալու նրանց կարիքները: Հուսով ենք, որ այդտեղից նրանց պարտականությունների դաշտը ընդլայնվելու է, եւ հետագայում ընդգրկելու նաեւ ամբողջ քաղաքը», ասում է Պալերմոյի հանձնախմբի անդամ եւ հուշարձանների փրկության ծրագրի գլխավոր նախաձեռնողներից 31-ամյա Ալեքսանդրա Սիրա Գուսան:

Քաղաքի բնակիչներից շատերի կարծիքով, անսպասելիության զգացումը, որը «մշակվել եւ հետեւողականորեն սերմանվել էր» մաֆիայի իշխանության տարիներին, պարզապես անեծք էր դարձել Պալերմոյի համար: Այն ոչ միայն նպաստել էր քաղաքում կազմակերպված հանցագործությունների թվի աճին, այլ նաեւ մարդկանց՝ իրենց բարոյական ու քաղաքական պարտականություններին ու համոզմունքներին դեմ գնալուն եւ մոռացության մատնելուն մշակութային այն հսկայական ժառանգությունը, որն ամենահարուստներից է ամբողջ Իտալիայում:

«Որդեգրման» ենթակա շինությունների ցուցակը բավական տպավորիչ է: Այնտեղ ընդգրկված են վաղ քրիստոնեության շրջանի շիրիմներ, միջնադարյան աստարակներ, դղյակներ, բարոկկոյի ոճի եկեղեցիներ, արիական առանձնատներ եւ նույնիսկ Պալերմոյի ամենամեծ թատրոնի շենքը, որը տարիներ շարունակ փակ է եղել հանդիսատեսի առաջ:

Իտալանում համաշխարհային երկրորդ պատերազմի օրերին դաշնակիցների կողմից ռմբակոծման ենթարկվելուց հետո, Պալերմոն երբեք էլ առիթ չի ունեցել վերակառուցվելու: Քաղաքում շինարարական թափն առաջ է գնացել հիմնականում ավելի մաֆիայի «ազահությունը» հագեցնելու, քան ծրագրավորված քաղաքաշինության սկզբունքով: Այնտեղ այն տիպի հին թաղամասեր կան, որոնք 8-րդ դարի արաբական ներխուժման տարիներից անփոփոխ են մնացել: Իսկ Մալֆիտանոյի առանձնատունը, որը կառուցվել է Անգլիայի վաճառականների մի ընտանիքի կողմից, պահպանվել է այդ գերդաստանի վերջին ներկայացուցչի կողմից 1971 թվին այնտեղ կատարված հիմքերի ամրապնդման աշխատանքների շնորհիվ:

Վիվոնայի աշակերտներին այժմ թույլատրվել է ուսումնասիրել դրա ճարտարապետական առանձնահատկությունները, կառուցման պատմությունն ու շրջապատում գտնվող չնաշխարհիկ ծառերի ու բույսերի հավաքածուն: Իսկ այս տարվա մայիսին այն հինգ օր բաց է լինելու ամբողջ հասարակության առաջ, պատշաճ պես հարգելու համար հիշատակը քաղաքի երկու անխոնջ մարտիկների՝ դատավորներ Ջիովաննի Ֆալկոնեի եւ Պաոլո Բորսելինոյի, որոնք 1992-ին սպանվեցին՝ զոհ գնալով մաֆիայի դեմ մղած իրենց պայքարին:

ԱՄՆ

Համաշխարհային բանկի նոր նախագահը՝ Ջեյմս Վուլֆենսոն

Ինչպես արդեն հաղորդել ենք, ավարտվեց Համաշխարհային բանկի նախագահի պաշտոնին հավակնող թեկնածուների փուլը, որը շահեց գործարար եւ մշակութային շրջաններում հայտնի մի անձնավորություն՝ Ջեյմս Վուլֆենսոնը, բանկիրներ նեղմոր(?) եւ արվեստների հովանավոր:

Նախագահ Քլինթոնը հայտարարել է, որ ինքը Վուլֆենսոնին երաշխավորում է Համաշխարհային բանկի նախագահի պաշտոնին: Դա փաստորեն նախանշում է ընտրության, քանի որ, համաձայն ավանդույթի, Համաշխարհային բանկի նախագահությունը վստահվում է ամերիկացուն, իսկ Միջազգային արժութային հիմնադրամը եվրոպացուն: Վուլֆենսոնը կփոխարինի Համաշխարհային բանկի այժմյան նախագահ Լյուիս Պրեստոնին, որը պաշտոնաթող է լինում կենդանական(?) հիվանդության պատճառով:

Ջեյմս Վուլֆենսոնը չափազանց փայլուն դեմք է: Նա Նյու Յորքում խոշոր բանկիստ է եւ միաժամանակ գլխավորում է հանրահայտ Քենեդի կենտրոնը, ընդ որում առանց աշխատավարձի: Այդ «շնորհքը» Վուլֆենսոնն իրեն կարող է թույլ տալ: Իսկ Համաշխարհային բանկի նախագահի տարեկան աշխատավարձը 190.000 դոլար է, գումարած 90.000 ներկայացուցչական ծախսերի համար: Հայտարարելով Վուլֆենսոնի թեկնածությունը, նախագահ Քլինթոնը ընդգծել նրա «արտակարգ կարիերան»:

Նրա կարիերան սկսվել Ավստրալիայում: 1956 թվականին Վուլֆենսոնը պաշտպանում էր Ավստրալիայի թիմը օլիմպիական խաղերում, այդ երկրի սուսերամարտի թիմի կազմում: Այնուհետեւ նա տեղափոխվեց ամերիկյան մայրցամաք, ընդունեց ԱՄՆ-ի քաղաքացիություն եւ հիմնեց «Ջեյմս Դ. Վուլֆենսոն ինկորպորեյթդ» ֆիրման, որի նախագահ նշանակեց Պոլ Վոլկերին՝ Դաշնային բանկերի նախկին ... Այդ ֆիրմայի շրջանառությունը կազմում է տարեկան 8-10 միլիարդ դոլար: Ֆիրման կապված է լոնդոնյան Ռոթշիլդների հետ եւ գրասենյակներ ունի աշխարհի բազմաթիվ երկրներում:

Դրանից առաջ նա աշխատել Հարվարդի բիզնեսի կենտրոնում: Այդ տարիների ընթացքում Վուլֆենսոնը ծառայում էր ոչ միայն հարստությունը, այլ նաեւ մուսաներին: Նա փայլուն թավջութակահար է, արվեստների հովանավոր: Տասը տարի Վուլֆենսոնը գլխավորում էր Նյու Յորքի «Կարնեգի հոլ» համերգային հայտնի դահլիճը: Շնորհիվ նրա ֆինանսական օժանդակության «Կարնեգի հոլը» հիմնովին վերանորոգվեց վերջերս կայացած 100-ամյակի առիթով: Վուլֆենսոնի դուստր Ալեքսանդրան(?) ... դաշնակահարուհի է:

Համաշխարհային բանկը զարգացող երկրներին տարեկան տրամադրում է վարկեր 17 միլիարդ դոլարի չափով:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Շաբաթ օրը Կամերային թատրոնի Fe դահլիճում հերթական ցուցահանդեսի բացումը այս անգամ հանդիսավոր, թե ընդունվածի չեղավ: Ուրբաթ օրն արդեն կախվեցին Արգիշտի Աղաջանյանի հետաքրքիր կտավներն ու կոլաժները, եւ «դահլիճատան վիճակը փոխվեց», ուրեմն նաեւ բացում բառը կայացավ հենց այդ պահին: Սա Արգիշտիի բացատրությունն է: Բնականաբար, ցուցահանդեսի բացման ժամանակ կտրված ժապավենն էլ ցանկության ծաղին չկապվեց: Չէ, անհնազանդություն կամ ու-

Կյանքի ընթացքի գալարների մեջ ամեն բան կլանում, վերցնում եմ: Իմ նկարչությունը սկզբի նման ծնել է բոլոր ուղղություններն էլ, հետո անդունդը դուրս բերել: Իսկ արդյունքի մասին արդեն ես չեմ դատելու: Իմ նկարչությունն ազատ է կրքից ու ընդհանրապես ամեն բանից, ամեն վերնագրից, որը կաշկանդում է: Դեղերի վրա անուններ են գրված, հետո ցուցումներ, հակացուցումներ: Ստեղծագործությունն անունից ազատ պիտի լինի»: Ի դեպ, Արգիշտիի ցուցահանդեսի առիթով տպված հրավիրատոմսը հուշալի դառնում է

ցում «շատ հարաբերական է, ես հիմա կամ, թե չկամ: Վիճակն է ինձ ընդունում, սիրում եմ, ուրեմն կամ»:

Էականը Արգիշտիի համար ծնված, արթնացած գաղափարն է, որը շատ հաճախ տարբեր «բաղադրիչներ է հագնում»: Օգտագործված նյութը, որ «իրար գլխի հավաքվելուց» հետո նույն ընթացքի մեջ է առնվում եւ ստեղծագործության դառնում, բազմազան է. մեխ, մետաղյա դետալ, ներկ (առավել հաճախ սեւ, դարչնագույն երանգներ), [illegible] կտոր, մարտկոց, չորացած թիթեռ ու բզեզ, տարալեզու տառեր (հայերեն, արաբերեն, եբ-

Արգիշտի Աղաջանյանը դատապարտվում է... ցուցահանդեսի

Նոր ցուցահանդես Կամերայինի Fe պաստերատահում

րից ոչ մի բան պետք չէ փնտրել. դատարկ ցուցահանդեսն իբրեւ որոշակի վիճակ Արգիշտիի համար մի քիչ ուրիշ բան է. «Սա մի կես է, որից սկսվում է հրաժարում նախկինում արածից, եւ արդեն ազատ եմ: Ազատ են նաեւ ընկերներս, բոլոր այն մարդիկ, ովքեր հայտնվել են այնտեղ, որտեղ ցուցահանդեսն է: Նրանք ազատ են ընտրության մեջ՝ համաձայն լինել, թե պատերից կախվածը դիտել»:

Արգիշտի Աղաջանյանը ծնվել է 1970-ին: Կարելի է ասել, որ տարբեր տարիների խմբակային ցուցահանդեսների է մասնակցել: Իսկ անհատական ցուցահանդես ունեցել է 1991-ին, Գերմանիայում: Սա Երեւանում բացված նրա առաջին անհատական ցուցահանդեսն է, որտեղ ներկայացված են նախորդ եւ այս տարվա 21 աշխատանքներ: 5 տարեկանից հաճախել է Գեղագիտական դաստիարակության հանրապետական կենտրոն, որտեղ ձեւավորվել է իբրեւ նկարիչ: 1990-ին ավարտել է Թերլեմեզյանի ուսումնարանը: «Ինստիտուտ չընդունվեցի պարզ պատճառով. ակադեմիայի արկղում չուզեցի սովորել, որտեղ ձեզնից խորանարդիկ են սարքում: Իրենց ասելով, սովորեցնում են ճիշտ նկարել, որն, իմ կարծիքով, նկարչություն չէ: Երբ մեկի խոսեմ իմ ոճի մասին, ավելի լավ է լռեմ, որովհետեւ չեմ ուզում արվեստաբանների գործերին խառնվել:

նրան ունենալ, մյուսի համար՝ ոչ: Հրավիրատոմսը վերնագրված է՝ Գործ թիվ 212: Ինչո՞ւ հենց գործ: «Դե որովհետեւ ամեն օր մեկս մյուսին մեղադրում, դատապարտում ենք եւ կամա-ակամա գործ հարուցում: Իսկ 212-ը իմ սիրած թվերից բաղկացած թիվ է, դպրոցում դրանցից շատ եմ ստացել»: Ճանապարհանք գործի տվյալներին. քաշ՝ 100 գրամ 40 աստիճանի առկայությամբ: «Ինձ տեսնողներն անպայման մի տեսակ կոչում են: Այս անգամ էլ ինքս ինձ տեսակ կոչեցի. ոչինչ, թող դա օրս [illegible] լինի»: Հասակ բառի կողքի կետերը լրացված են՝ 0172, թվային սիմվոլը նա չի արհամարհում: Չնայած վերեւում գրված տողերում տեղեկացրինք, որ Արգիշտին 1970-ին է ծնվել, բայց տարիք բառի համապատասխան գրանցումն այլ բան է հու-

րայերեն, վրացերեն), մակագրություններ, թերթեր, գույնզգույն ծխախոտի ամենատարբեր տուփեր, լուսանկարներ (ավելի հաճախ դեմքի պատկերով): Կարծր առ կարծր կանգնեցրած օրը հավաքված է նույն ընթացքի մեջ, ու թվացյալ ամենաանկապ առարկաներն իրենց խորքում իրար կապող մի թել անպայման ունենում են: «Ռաֆոյի դեռնաստակի հետ խաղ եմ անում, տողի մեջ ամենատարբեր անկապ հնչյուններից գոյանում է մի ամբողջական բան: Իմ ընթացքներն էլ հենց սրա նման մի բանով են լցված»: Առարկայի նախնական արտաքին վիճակը փոխել սիրում է: Ավելի շատ սիրում է դեմքերի վրա նկարել: Առայժմ ծրագրում է մնջախաղի այդպիսի նկարված դիմակ-դեմքերով մի ներկայացում ստեղծել: Իսկ ներկա ցուցահանդեսի նկարների մեծ մասը նվիրելու է: Երբ գնող գտնվեց, նաեւ կվաճառի: Բայց դահլիճի պատվավոր պատերից «իջնելուց» հետո նկարներն այլեւս արվեստանոցի պատերից չեն կախվի: «Իմ հին, ինձ մոտ մնացած նկարներն արդեն են բախտի մեջ: Ինձ համար դժվար է ամեն պահ «լսել» իմ կյանքում կատարված տխուր եւ ուրախ վայրկյանների մասին, իսկ կտավներն այլեւս չնորանալով դա են ինձ պատմում»:

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Բեռլինյան Ռայխստագը փաթեթավորվա՞ծ

Համառ նկարչի երազանքը իրականանում է

Նկարիչ Քրիստոն սպասեց ավելի քան 20 տարի, մինչ 1994 թվին ընդունվեց այն բաղձալի որոշումը, որով 1995-ի հունիսի 23-ից մինչեւ հուլիսի 6-ը թույլատրվում է իրականացնել իր կյանքի վաղեմի երազանքը՝ Բեռլինի Ռայխստագը ծածկել կտորով: «Ծածկոցի շնորհիվ կանհետանան կառույցի դետալները, եւ կբացվի ամենաէականը՝ կոնստրուկցիայում», ասում է նկարիչը: Ռայխստագը համարում են խորհրդանիշ: Սակայն ինչի՞: «Երրորդ ռայխի՞», Վեյմարյան Հանրապետությա՞ն, թե՞ «սառը պատերազմի»: Չէ՞ որ Ռայխստագը գտնվում էր Արեւելքի եւ Արեւմուտքի սահմանին: Բեռլինյան պատի կործանումից հետո Ռայխստագը, [illegible]

Բուլղարական ծագում ունեցող ամերիկացի նկարիչը, այլոց նման իր համար էլ բացեց այն ճշմարտությունը, որ Ռայխստագը միայն կառույց չէ, այլ մի ամբողջ ժամանակաշրջան ամփոփող խորհրդանիշ եւ հենվեց իր կենսագրության

փաստերի վրա (նա 1957 թվին «սոցիալիստական ճամբարից» փախուստի է դիմել դեպի «կապիտալիստական աշխարհ»): Գտնելով իրեն Արեւմուտքում, Քրիստոն Ռայխստագում տեսել է այդ լայնածավալ եւ գաղափարական հակամարտության խորհրդանիշը, որի զոհերից մեկն էր նաեւ ինքը:

Ռայխստագի փաթեթավորելու գաղափարը ծագեց 1971-ին, երբ Քրիստոն Բեռլինից ստացավ Ռայխստագի պատկերով մի բացիկ: Եւ հենց այդ օրվանից համակվեց նոր գաղափարով: Բազմաթիվ գծագրերից, նախագծերից եւ մանրակերտերից հետո նա հասավ իր նպատակին եւ թույլտվություն ստացավ իրականացնել ցնցող գաղափարը: (Այն իրականացնելու ճանապարհին նմանատիպ ստեղծագործություններ արդեն հասցրել էր անել): Սպիտակ նեյլոնից պատրաստված ցանկապատը՝ 6 մետր բարձրությամբ եւ 40 կիլոմետր երկարությամբ, նա «կառուցեց» Կալիֆորնիայում, անվանելով այն «Վազող արվարձան», իսկ Ֆլորիդայի կղզիների «փաթեթավորման» համար նրանից պահանջվեց 600 հազար քառակուսի մետր կտոր: Եւ վերջապես նա «ծածկեց» Փարիզի Նոր կամուրջը:

Ցնցող է Քրիստոյի ոչ միայն ներկա գաղափարը, այլեւ այն թվերը, որով նա պատրաստվում է իրականացնել այն: Ռայխստագը ծածկելու համար կպահանջվի հարյուր հազարավոր քառակուսի մետր գործվածք, որը ծածկված կլինի ալյումինի փոշով, արծաթափայլ երանգ ստանալու համար: Քրիստոն ինքն է ֆինանսավորում իր 10 միլիոն մարկ արժողությամբ նախագիծը եւ այդ գումարը մտադիր է ստանալ իր նկարների եւ մոդելների վաճառքից: 200 ալպինիստների օգնությամբ Ռայխստագը կծածկվի եւ երկու շաբաթ հետո այն կհանվի:

Ստեղծելով նման արտահայտիչ կորողներ, Քրիստոն ժամանակավոր ստեղծում է այն գեղեցիկը, որոնք արտահայտում են «կասկածելի» կառույցները:

Պատրաստեց
ԱՇՈՏ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆԸ

ԼՂՀ

Գիտաժողով՝ նվիրված Եղեռնին

Մարտի 24-ին ՀՀ ԳԱԱ արեւելագիտության ինստիտուտը ԼՂ [illegible] կազմակերպեց գիտաժողով՝ նվիրված 1915 թ. Հայոց ցեղասպանության 80-րդ տարելիցին: Ժողովը ներածական խոսքով բացեց ԼՂՀՀ-ի դոկտոր Օլեգ Եսայանը, որից հետո ներկաները մեկ րոպե լռությամբ հարգեցին զոհերի հիշատակը:

«20-րդ դարի առաջին ցեղասպանությունը», «Իրանի հասարակական-քաղաքական կարծիքը հայոց ցեղասպանության մասին», «Արաբների դիրքորոշումը 1915-ի ցեղասպանության եւ հայ գաղթականների նկատմամբ» զեկուցումներով հանդես եկան պատմական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, արեւելագիտության ինստիտուտի տնօրեն Նիկոլայ Հովհաննիսյանը, նույն ինստիտուտի Իրանի բաժնի վարիչ, բանասիրական գիտությունների դոկտոր Գառնիկ Ասատրյանը, արաբական բաժնի գիտաշխատող, պատմական գիտությունների թեկնածու Ալեքսան Խաչատրյանը:

«Ղարաբաղյան շարժումը փոխեց հայ ժողովրդի ազգային մտածելակերպը: Պետք է վերջապես հրաժարվել լացուկոծից եւ արժանապատվորեն դիմակայել թշնամու ոտնձգություններին», իր զեկուցման մեջ նշեց Ն. Հովհաննիսյանը: Վերջում արեւելագիտության ինստիտուտի աշխատակիցները պատասխանեցին հավաքվածների հարցերին:

Վ. Ա.

ՀԱՄԱՌՈՏ

Հայ արվեստագետը Վրաստանի ազգային թատրոնի գեղարվեստական ղեկավար

Թբիլիսիի Պետրոս Ադամյան հայկական դրամատիկական թատրոնի գեղարվեստական ղեկավար Միխայել Գրիգորյանը Վրաստանի մշակույթի նախարարության որոշման համաձայն, նշանակվել է Թբիլիսիի Մ. Կոստավայի անվան ազգային թատրոնի գեղարվեստական ղեկավար: Մ. Գրիգորյանը վրացական հանրապետության արվեստի վաստակավոր գործիչ է:

ՆՏ

Աշգաբադում շարունակվում է հայ նկարիչների ցուցահանդեսը

Մինչեւ մարտի 28-ը Թուրքմենիայի մայրաքաղաք Աշգաբադում կշարունակվի հայ նկարիչների ցուցահանդեսը, որի պաշտոնական բացումը տեղի է ունեցել մարտի 21-ին: Ցուցահանդես-վաճառքին ներկայացված է մոտ 100 աշխատանք, որի գերակշռող մասն է կազմում գեղանկարային, գրաֆիկական եւ կիրառական արվեստը:

ՆՏ

ԱՄՆ

Վախճանվեց «Աննա Ֆրանկի» հեղինակը

«Ինտերնեշընլ Հերալդ Տրիբյուն» օրաթերթի մարտի 20-ի համարից տեղեկանում ենք, որ Նյու Յորքի Սուրբ Ղուկաս Ռուզվելտ հիվանդանոցում, 95 տարեկան հասակում, թոքերի բորբոքումից վախճանվել է մի շարք մրցանակների դափնեկիր, միջազգային համբավ ձեռք բերած ամերիկացի դրամատուրգ Ալբերտ Հաքեթը: Հաքեթը Պուլիցեր մրցանակի արժանացավ եւ մեծ հռչակ ձեռք բերեց իր կնոջ եւ գործակցի՝ Ֆրանսիս Գուդրիչի հետ գրած «Աննա Ֆրանկի օրագիրը» պիեսի համար: Այն 1955-ի հոկտեմբերի 5-ին Կորտ թատրոնում (Բրոդվեյում) առաջին անգամ ներկայացվելուց հետո անմիջապես գրավեց հասարակության եւ քննադատների ուշադրությունը, արժանանալով միանգամից 3՝ Պուլիցերի, Թոնիի եւ Նյու Յորքի դրամատիկական խմբի քննադատների մրցանակների: Գարսոն Կանինի ռեժիսուրայամբ այն 717 անգամ անընդմեջ ներկայացվել է (գլխավոր դերում՝ Սյուզան Ստրասբերգ), իսկ հետագայում՝ 1959 թվին այն ֆիլմի է վերածվել Հաքեթի սցենարով եւ Ջորջ Ստիվընսի ռեժիսուրական հոյակապ աշխատանքով: Պիեսը մեզ մոտ՝ Հայաստանում, եւս մեծ արձագանք ունեցավ՝ դրամատիկ թատրոնի դերասանուհի Վիոլետ Գեւորգյանի Աննա Ֆրանկ հոյակապ դերակատարումով: Բացի Բրոդվեյի գլխավոր դրամատուրգներ լինելուց, Հաքեթն ու կինը Հոլիվուդի ամենահաջողակ սցենարիստներից են եղել: Նրանք հեղինակել են ավելի քան 30 երաժշտական կատակերգություններ, որոնց թվում հիշատակության արժանի են «7 հարսներ՝ 7 եղբայրների համար», «Նիհար մարդը», «Զատկի տոնախմբություն» եւ «Հարսի հայրը» ֆիլմերը: Տիկին Գուդրիչը մահացել է 1984-ին, 93 տարեկան հասակում: Ամուսինը հաջորդ տարի նորից ամուսնացել էր:

Հ.Օ.

«ԱՐԱՄ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ» ՀԱՄԵՐԳԱՍՐԱՀ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՖԻԼՀԱՐՄՈՆԻԿ ՆՎԱԳԱԽՈՒՄԲԸ հրավիրում է
Ապրիլի 1-ին (շաբաթ)
«ՀՈԳԵՎՈՐ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹՅԱՆ ԺԱՄ»
Օրվա նյութը՝
«ՍՈՒՐԲ ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՎՈՐԻՉ»
Համերգի սկիզբը՝ ժամը 11.00-ին ՄՈՒՏՔՆ ԱԶԱՏ Է
Իսկ ապրիլի 2-ին (կիրակի)՝ ժամը 13.00-ին
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՖԻԼՀԱՐՄՈՆԻԿ ՆՎԱԳԱԽՈՒՄԲԸ
հրավիրում է ՏՈՆԱԿԱՆ ՀԱՄԵՐԳԻ նվիրված՝
Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միության Նախագահ
տիկին ԼՈՒԻԶ ՍԻՄՈՆ ՄԱՆՈՒԿՅԱՆԻՆ
Մայրության տոնի առթիվ
ԾՐԱԳՐՈՒՄ
ՀԱՆՐԱՃԱՆԱՉ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹՅՈՒՆ
Վերդի, Հովհաննիսյան, Բեյլինի, Բիզե, Շտրաուս, Վագներ, Բորոդին, Այվազյան
Դիրիժոր՝ ԼՈՐԻՍ ՃԳՆԱՎՈՐՅԱՆ
Տոմսերը վաճառվում են «Արամ Խաչատրյան» համերգասրահի տոմսարկղում
ՀԲԸՄ AGBU
Arina

digitised by A.R.A.R.@

Մարզական

ՇԱԽՄԱՏ

Հայաստանին Եւրոպայում կներկայացնի «Երեւան» թիմը

ԳԱԳԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ՖԻԴԵ-ի Եւրոպական 5-րդ գոտու որեւէ ... Եւրոպական չեմպիոնների գավաթի այս տարվա խաղարկությունում Հայաստանի Հանրապետությունը կներկայացնի մի երկ[illegible] ... բազմիցս լուսաբանված Նորայր Զոլյանը, ինչպես նաեւ Արմեն Համբարձումյանը, Հրայր Թամազյանը եւ Աշոտ Անաստասյանը: Ըստ կանոնակարգության, թիմի կազմը կարող է ճշգրտվել մինչեւ հունիսի 15-ը: Ի դեպ, մինչ այդ վերջնականապես ...

...ի առաջնության հաղթող «Երեւան» թիմը: Այս մասին ՖԻԴԵ-ին ... Հայաստանի Շախմատի ֆեդերացիան: Մեր ներկայացրած նախնական հայտը ... [illegible]

[illegible]

ՖԻԴԵ-ն կարող է փոփոխություններ մտցնել գավաթի խաղարկության խմբերի կազմում դրանք մրցավարության համապատասխան նպատակով:

Եզրափակիչը կանցկացվի գեղ տեմբերին: Այստեղ յոթ փուլերի հաղթողներին կմիանա Եւրոպական չեմպիոնների գավաթի անցյալ տարվա խաղարկության հաղթող «Բոսնիան»:

ՍԻՑԻԼԻԱԿԱՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Համակարգիչների մրցախաղ 11-րդ պարտիա

Լաս Պալմաս, 1995 թ.

1. e4 c5 2. Ձf3 d6 3. d4 cd 4. Ձ:d4 Ձf6 5. Ձc3 a6 6. Փe3 e6 7. Փe2 Փe7 8. f4 Ձc6 9. Թd2 Ձ:d4 10. Թ:d4 0-0 11. 0-0-0 Թa5 12. Թb6 Թ:b6 13. Փ:b6 Ձe8 14. e5 d5 15. f5 Փd7 16. Փg4 Փc8 17. Նhf1 a5 18. Ձa4 f6 19. fe fe 20. Ձc3 Փg5+ 21. Աb1 Ձf6

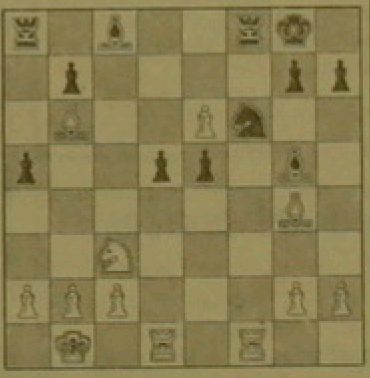

22. Ձ:d5 Ձ:g4 23. Ն:f8+ Ա:f8 24. Ձc7 Նa6 25. Փc5+ Աg8 26. Ձ:a6 Փ:e6 27. Ձc7 Փf5 28. h3 Ձf6 29. g4 Փe4 30. Ձe6 Փh4 31. g5 Ձd5 32. Նf1 h6 33. gh gh 34. Նf8+ Աh7 35. Փd6 Ձb4 36. Փ:e5 Փ:c2+ 37. Աc1 Փe4 38. Ձf4 Ձd3+ 39. Ձ:d3 Փ:d3 40. Նh8+ Աg6 41. Փf4 Փg5 42. Փ:g5 Ա:g5 43. Աd2 Փb5 44. Նa8 Փa6 45. Նc8 Աh4 46. Նc5 a4 47. Նa5 h5 48. Աe3 Փf1 49. Ն:a4+ Ա:h3 50. Աf2, սեւերը հանձնվեցին:

Ներկայացնում ենք մասնակից թիմերին «ԿՈՏԱՅՔ-2» (ԿՈՏԱՅՔԻ ՇՐՋԱՆ)

Թիմը հիմնադրվել է 1992 թ. («Բանանց»):
Մարզագգեստը՝ կապույտ-կապույտ-կապույտ:
Խաղերը անցկացնում է Աբովյանի «Կոտայք» մարզադաշտում (7000):
Նվաճումները՝ ՀՀ բրոնզե մեդալակիր՝ 1992, 1993թթ., ՀՀ գավաթակիր՝ 1992թ.:
ՀՀ առաջնություններում. 1992 թ. (Բարձր. խումբ)՝ 34 +28=3-3 125-34
1993 թ. (Բարձր. խումբ)՝ 28 +23=2-3 111-21
1994 թ. (Բարձր խումբ)՝ 28 +17=1-10 95-56
Ամենախոշոր հաղթանակը՝ «Բանանց»-«Բասալս» (Աշտարակ)՝ 13-1 (1993 թ.):
Ամենախոշոր պարտությունը՝ ՀԱԸՄ-«Բանանց»՝ 8-1 (1994 թ.):
Բարձրագույն խմբում բոլորից շատ խաղեր անցկացրել է Ա. Ավետիսյանը՝ 84:
Թիմի լավագույն ռմբարկուն՝ Ա. Հովսեփյան՝ 56 գնդակ:

Անուն, ազգանուն	Ծննդյան թիվ	Հասակ/ քաշ	[illegible]	[illegible]
Հայկ Դանիելյան	12.02.77	1,72/70	«Բանանց»	23(-47)
Մայիս Սզիզյան	1.05.78	1,86/75	-	
Հայկ Նարիմանյան	1.08.77	1,75/67	-	
Արթուր Նազարյան	15.03.68	1,74/72	-	
Վահրամ Լոքյան	28.12.77	1,68/60	-	
Տիգրան Սարգսյան	9.08.76	1,77/74	-	
Գուրգեն Թորգոմյան	27.09.79	1,75/70	-	
Հովհաննես Պողոսյան	18.01.77	1,70/67	-	
Ռոբերտ Մխիթարյան	26.07.78	1,73/68	-	
Վահե Մխիթարյան	19.08.77	1,74/68	-	
Հայկ Չեպկինյան	8.07.78	1,70/70	«Բանանց»	6
Արթուր Մինասյան	20.07.78	1,77/68	-	
Արշակ Ամիրյան	11.09.77	1,66/67	-	
Էդգար Սաֆարյան	26.05.78	1,74/65	-	
Արարատ Կանցյան	10.10.71	1,69/65	-	
Վիգո Դաղիմյան	13.03.77	1,70/67	-	

Ակումբի նախագահ՝ Սարգիս Իսրայելյան:
Գլխավոր մարզիչ՝ Գագիկ Խաչատրյան:
Մարզիչներ՝ Ավետիս Հովսեփյան, Ստեփան Հակոբյան:
Ծանոթություն. Տվյալները բուն նախորդ երեք առաջնությունների:
Պատրաստեց ԳԱԳԻԿ ԵՂԻԱԶԱՐՅԱՆԸ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի բազմազավակ ընտանիքներ, ս. թ. մարտի 30-ին ժամը 9:30 մայրախաղաղի 5 եւ ավելի երեխա ունեցող անամուսին ընտանիքներին հրավիրում ենք Հայաստանի բազմազավակների «Շիրազ» բարեգործական միության կենտրոնական գրասենյակ համապատասխան փաստաթղթերով:

Հասցեն՝ Հարավ-Արեւմտյան Բ-1 թաղամաս (Բանգլադեշ), շենք 72 (երկնագույն տարածք), ձկան խանութի մոտ:

ԱՍՏՂԵՐԻ ԿՅԱՆՔԻՑ

Միլիոնատեր Էռնիկյանը շատ բան է սպասում Մարադոնայից

Դիեգո Մարադոնան ա... մարզական աս... [illegible] «Բոկաին» ... [illegible] 1966 թվակա... [illegible]

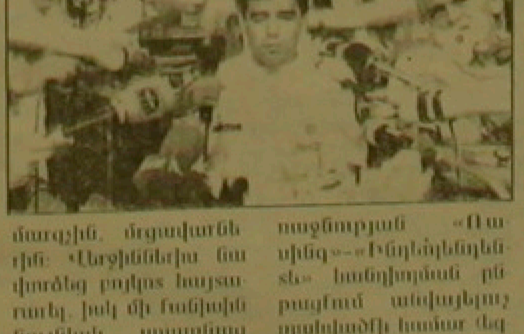

[illegible]

ՍՈՒՍԵՐԱՄԱՐՏ

Իրանի մարզիկները Հայաստանի բաց առաջնությունում

Մարտի 28-ից ապրիլի 1-ը սուսերամարտի Նորագավիթի հանրապետական մարզադպրոցում կանցկացվի սուսերամարտի հանրապետության ե րիտասարդական բաց առաջնությունը, որին կմասնակցեն նաեւ Իրանի Իսլամական Հանրապետության երիտասարդական հավաքականի մարզիկները, որոնք մարտի 28-ին ժամանեցին Երեւան:

Իրանի երիտասարդական հավաքականի խորհրդատուներից ավագ մարզիչ Սարգիս Սաասրյանը տեղեկացրեց, որ սուսերամարտի այս առաջնությանը մասնակցելու է իրանցի 13 մարզիկ: Նա նշեց, որ հավաքականի մեջ առայժմ հայազգի սուսերամարտիկ չկա, բայց ինքը հույս ունի, որ շուտով իրանահայերը նույնպես կներգրավվեն հավաքականի մեջ:

Ս. Սաասրյանը տեղեկացրեց նաեւ, որ եղած կրոնական արգելքները հաղթահարելուց եւ Իրանի հավաքականի մյուս երկու ավագ մարզիչների ու Հայաստանի սուսերամարտի մարզիչների հետ համաձայնության գալուց հետո, ծրագրելու են Իրանում անցկացնել նաեւ կանանց առաջնություն: Հարցն այն է, որ Իրանում կանանց առաջնություններին մասնակցելու եւ դրանք դիտելու իրավունք ունեն միայն կանայք, մարզիչը եւ բժիշկը եւս պետք է կին լինեն:

«Այսօր կանայք մասնակցում են միայն երկրի ներսում կազմակերպվող խաղերին, այն էլ սահմանափակ թվով մարզաձեւերում: Առայժմ նրանք իրավունք չունեն մասնակցելու միջազգային եւ պաշտոնական խաղերին», ավելացրեց Ս. Սաասրյանը:

ԵՏ

ԱՐՄԻՆԴ ԿԵՆՏՐՈՆԸ

Հրավիրում է

հինգօրյա ճանապարհորդության դեպի Հնդկաստանի մայրաքաղաք՝

ԵՐԵՎԱՆ - ԴԵԼԻ - ԵՐԵՎԱՆ

Հերթական ուղին չվերթը կկայանա ապրիլի 25-ին

(ուղեւորության ընթացքում ինքնաթիռը մնում է Դելիում)

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Նախատեսվում է նոր չվերթ

ԵՐԵՎԱՆ - ՍԻՆԳԱՊՈՒՐ - ԵՐԵՎԱՆ

«Էրեբունի» հյուրանոց, I մասնաշենք, 301-307 ս.

Հեռ. 52-75-65, 56-13-92, 56-05-79

ՖՈՏՈ «ԷՐԵԲՈՒՆԻ»

Ֆոտո «Էրեբունի» փոքր ձեռնարկությունը առաջարկում է ամեն տեսակի ֆոտո ծառայություններ արտասահմանյան հանրահայտ KODAK, AGFA, KONIKA ֆիրմաների թղթերի եւ ժապավենների վրա:

ԱՊԱՀՈՎՈՒՄ ԵՆՔ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՄԱԿԱՐԴԱԿԻ ՈՐԱԿ

Կարող եք պատվիրել նաեւ հարսանյաց հանդեսի «VIDEO» նկարահանումներ:
Զանգահարել 55-74-65:

Հասցեն՝ Երեւան, Դիմիտրովի 78ա.
«Էրեբունի» շուկայի մոտ

AGFA Kodak Konica Canon

digitised by A.R.A.R.@

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ԱՌՈՂՋՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՐ

3-5 ապրիլի 1995 թ.
8-12 մայիսի 1995 թ.

3 ամսականից մինչեւ 5 տարեկան երեխաների պատվաստում

ՀՀ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ — UNICEF — ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ

ԲՈԼՈՐ ԾՆՈՂՆԵՐԻՆ, ԵԹԵ ՈՒԶՈՒՄ ԵՔ ՁԵՐ ԵՐԵԽԱՆ ԱՌՈՂՋ ԼԻՆԻ, ԱՆՊԱՅՄԱՆ ՏԱՐԵՔ ՊԱՏՎԱՍՏՄԱՆ

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

երկու առանձնատուն,
250 քմ ընդհանուր
տնամերձ հողամասով
«Ջվարթուն»
կինոթատրոնի մոտակայքում:
Զանգահարել 58-33-26, 25-25-38

ՀԱՄԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ՑԱՆՑ

ARMINCO

ARMINCO
համակարգչային ցանցը
Ձեզ հնարավորություն է տալիս ինֆորմացիա փոխանակել 20 միլիոնից ավելի՝
INTERNET, BITNET, Compuserve, MCI-mail, AMERICA-ONLINE, SPRINT, AT&T
եւ շատ այլ ցանցերի օգտվողների հետ:

ARMINCO-ն
ապահովում է հուսալի կապ
RELCOM, IASNET, SOVAM-TELEPORT ROSPAC
եւ նախկին ԽՍՀՄ մնացած բոլոր ցանցերի հետ:

Ձեր էլեկտրոնային նամակը, ֆախսը, տելեքսը, հեռագիրը
կհասցվի մեր մոլորակի ցանկացած կետ մի ծանի րոպեում՝ առանց արավաղումների:

ARMINCO
– Հայաստանում INTERNET-ի ուղղակի ներկայացուցիչ
– SOVAM-TELEPORT-ի ներկայացուցիչ
– IASNET-ROSPAC ցանցի ոգտվողն եւ Հայաստանում

Մեր հասցեն՝
Իսահակյան փ. 28, 3 հարկ, հեռ.՝ 52.63.26,
ֆաքս.՝ 28.50.82, e-mail՝ support arminco. com

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ ժամոյի տարածման գործակալությունը հայտնում է բոլոր հիմնարկ-ձեռնարկություններին, ինչպես նաեւ անհատ քաղաքացիներին, որ ս. թ. ապրիլի 1-ից սկսվում է 1995 թ. երկրորդ կիսամյակի համար Հայաստանի Հանրապետության, Ռուսաստանի Դաշնության եւ ԱՊՀ երկրների թերթերի եւ ամսագրերի բաժանորդագրությունը:

Բաժանորդագրությունը կարելի է ձեւակերպել.

♦ Անհատ բաժանորդների համար Երեւանում - *Երեւան քաղաքի փոստային բաժանմունքներում:*

♦ Հիմնարկ-ձեռնարկությունների համար (փոխանցումով կամ կանխիկ) - *10-րդ փոստային բաժանմունքում (Երեւան, Հանրապետության հրապարակ)*

♦ Հանրապետության այլ շրջաններում - *Միջշրջանային գործակալություններում եւ փոստային բաժանմունքներում:*

♦ Այն հիմնարկ-ձեռնարկությունները եւ քաղաքացիները, որոնք կցանկանան իրենց բաժանորդագրական թերթերը փաթեթավորված, ձեռնարկության մոտ գտնվող թերթերի եւ ամսագրերի կրպակից բաժանորդագրությունը ձեւակերպելիս անդորրագրում պետք է նշել են կրպակի համարը:

♦ Ռուսաստանի Դաշնության թերթերի եւ ամսագրերի բաժանորդագրության վերջին ժամկետը ս. թ. մայիսի 25-ն է, իսկ Հ. Հանրապետության թերթերինը եւ ամսագրերինը հունիսի 15-ը:

ՀՀ ՄԱՄՈՒԼԻ ՏԱՐԱԾՄԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՌԱ ռեկլամային բաժնետիրական ընկերության վարչությունը հրավիրում է բոլոր բաժնետերերին ս. թ. ապրիլի 1-ին, ժամը 11-ին կայանալիք բաժնետերերի ընդհանուր ժողովին, որը նվիրված է ԱՌԱ-ի 13-ամյակին:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Չորս սենյականոց տուն տնամերձ հողամասով (200 քմ) եւ օժանդակ կառույցներով: Հասցեն՝ Քանաքեռ, Կամոյի փող., 1 նրբանցք բիզ 2 (անմիջապես Քանաքեռի սկիզբը), Հեռ.՝ 285873

Լույս է տեսել
ՍՓՅՈՒՌ
ՏԵՂԵԿԱՏՈՒԻ
կողմից հրատարակվող
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐՔԻ
1995 թ. № 1 թողարկումը

Ցանկացողներին տեղեկագիրը կուղարկվի իրենց նշված հասցեով:

Զանգահարել՝
58 13 51, 58 91 67,

A STYLE

THE EURASIA FOUNDATION
YEREVAN OFFICE

announces two job openings

(1) PROGRAM OFFICER
The PO has primary responsibility to introduce the Foundation to potential grantee organizations throughout Armenia, to solicit high quality proposals and offer guidance to applicants, and to analyze incoming proposals.
The PO must posses excellent English, Armenian and Russian language, broad strong background in economic development issues and/or NGO development, computer skills, and an ability to interact with other economic development organizations.

(2) OFFICE MANAGER
The OM has primary responsibility over the administrative activities of the Foundation. These include maintenance of computer/e-mail services, travel arrangements, procurement, financial record-keeping, and tracking of information.
The OM must possess excellent English, Armenian and Russian language, broad experience in general administration, and strong computer skills.

to respond, contact:
Regional Director, Caucasus
52-24-95 or 151-824 (AT&T)
e-mail: Eferevan @arminco.com

The Eurasia Foundation is a U. S. non-profit grantmaking organization funded by USAID. The Foundation provides grants in the NIS for projects in economic reform, business development, electronic communications, public administration and legal reform, and media reform. Headquartered in Washington, DC. the Foundation has regional offices in Moscow, Kiev, Saratov, Tashkent, Vladivostok, Tbilisi and Yerevan.

SARTARABAD Co. LTD

«ՍԱՐԴԱՐԱՊԱՏ» ՍՊԸ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ Է
ԵՐԵՎԱՆ-ԲԵՅՐՈՒԹ
ՌԵՅՍ. ՉՎԵՐԹՈՎ
7 ՕՐՎԱ ԽՄԲԱՅԻՆ ՃԱՄՓՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆ
14 ՕՐՎԱ ԽՄԲԱՅԻՆ ՃԱՄՓՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆ
3 աստղանի հյուրանոց
Անհատական վիզաների եւ այլ փաստաթղթերի ձեւակերպում եւ հաստատում Մոսկվայում:

«ԷՐԵԲՈՒՆԻ» հյուրանոց. 2-րդ մասնաշենք. 327 սենյակ:
Հեռ. 565575

A STYLE

AMERICAN UNIVERSITY OF ARMENIA
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Հասարակական առողջապահություն
ծրագիր ավարտական վկայագրի շնորհումով
1996

♦ ՀԱՀ-ն ընդունում է դիմումներ 1996 թ. «Հասարակական առողջապահություն» ծրագրի համար, որն ավարտելուց հետո կտրվի վկայագիր: «Հասարակական առողջապահություն» ծրագրի նպատակն է համապատասխան կրթություն մասնագետներ ապահովել հասարակական առողջապահության ոլորտում աշխատելու համար: Առանձնահատուկ ուշադրություն կհատկացվի առողջապահության հիմնական գիտությունների ուսումնասիրությանը, ներառյալ ծրագրավորումը, գնահատումը, կառավարումը, կապի միջոցները, համաճարակաբանությունը եւ ղեկավարումը:

♦ Դիմողները կամ պետք է լինեն բժշկական (ատամնաբուժական բաժինը ներառյալ) եւ անասնաբուժական ինստիտուտների շրջանավարտներ, կամ ճարտարագիտական, բնագիտական, հասարակագիտական կամ այլ հարակից մասնագիտությունների բարձրագույն կրթություն ունեցող անձինք, որոնք ունեն առողջապահության կառավարման կամ հասարակական առողջապահական ծառայության բնագավառում առնվազն երկու տարվա աշխատանքային փորձ:

♦ ՀԱՀ ընդունվելու համար անհրաժեշտ է, որ ընդհանուր գնահատականների միջին ցուցանիշը լինի 4.0 եւ բարձր, ինչպես նաեւ TOEFL քննությունից հավաքել 550 միավոր կամ ՀԱՀ-ում մայիսին կազմակերպվող անգլերեն լեզվի կարգավիճակ քննությունից ստանալ բավարար գնահատական: Անհրաժեշտ է ստանալ բավարար գնահատական նաեւ յուրաքանչյուր դեկտեմբերին ՀԱՀ-ում կազմակերպվելիք GRE քննությունից: Այն անձանց համար, ովքեր բավականաչափ չեն տիրապետում անգլերեն լեզվին, 1995 թվ. ամռանը ՀԱՀ-ում կկազմակերպվեն արագացված դասընթացներ:

♦ 1996 թվ. գարնան, ամռան եւ աշնան ընթացքում ուսանողները կուսկնդրեն հետեւյալ դասընթացները. առողջապահության ղեկավարում եւ կառավարում, կենսավիճակագրություն, համաճարակաբանություն, առողջապահության տեղեկատու համակարգեր, շրջակա միջավայրի առողջապահություն եւ վարքագծային գիտություններ:

Դիմումների ընդունման վերջին ժամկետը սույն թվականի ապրիլի 28-ն է:

Փաստաթղթերի ընդունման համար կանխավճարը դրամով կազմում է ԱՄՆ 5 դոլլարին համարժեք գումար, որը պետք է մուծել փաստաթղթերը հանձնելիս: Դիմումների ձեւերը կարելի է ստանալ ՀԱՀ-ի Ընդունելության գրասենյակից: Հասցեն՝ Երեւան, Մարշալ Բաղրամյան 40, 19 սենյակ, հեռախոս՝ 27-10-85:

Դիմորդների վերջնական ընտրությունը կկատարվի 1996 թվ. փետրվար ամսին: Ընդունված ուսանողների թիվը չի գերազանցի 20 հոգուց:

ՀԱՀ-ը ռասայական, կրոնական, սեռական կամ ազգային խտրականություն չի ճանաչում

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երեւան 23, Արշակունյաց 2   Գրանցման թիվ 65.   Դասիչ 69149.   Պատվեր 1809   Տպաքանակը՝ 7000   Ստորագրված է տպագրության՝ 28. 03. 1995   Գինը՝ 40 դրամ

digitised by A.R.A.R.@